

Mironosițele la Mormânt, Școala Rubliov, 1425-1427, Lavra Troița-Serghieva

DIN SUMAR:

- ▶ACTUALITATE – Pr. FLORIN-CĂTĂLIN GHIT (p. 2,4)
- ▶BISERICA ÎN LUME – RADU PREDĂ (p. 3)
- ▶EVENIMENT – Pr. BOGDAN IVANOV (p. 5)
– IOAN AUREL POP
– AUREL SASU
– Monahia PARASCHEVA BUCULEI (p. 6)
- ▶PROFESORUL DE RELIGIE – IOANA CORUJAN (p. 7)
– MARILENA ASĂNICA
- ▶HISTORIA * MORALIA – MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN (p. 8)
– MARIN-MARIUS TRUCULESCU
- ▶JURNAL – COSTION NICOLESCU (p. 9)
- ▶RECENZIE – CALIN EMILIAN CIRA (p. 10)
- ▶AGENDA IERARHILOR (p. 11)
- ▶APARIȚII EDITORIALE * GRILA RADIO (p. 12)

†Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Paștile, izbăvire de întristare!

Ln lumea în care trăim noi sunt foarte multe neazuri care aduc sufletului întristare. Întristarea izvorăște din suferința care devine aproape o dominantă a vieții. Nu e nevoie să meditezi prea mult pentru a-ți da seama că suferința este prezentă peste tot. Înțeleptul Solomon, referindu-se la om, zice că „toate zilele lui nu sunt decât suferință și îndeletnicirea lui nu-i decât neaz; nici chiar noaptea n-are odihnă inima lui” (Ecclesiastul 2, 23).

Începând cu propria noastră persoană, trecând apoi la cei din casa noastră, la cunoscuții noștri, la oamenii din orașul sau satul nostru, la cetățenii țării noastre, la viețuitorii întregii lumi, vom vedea suferința și întristarea prezente peste tot. Se săvârșesc omoruri, sinucideri, furturi, nedreptăți, se urăște, se înșală, se minte, se calomniază, se jură strâmb, se dorește bunul altuia. Alții se învrăjbesc, se ceartă, se bat, se dușmănesc, soții se despart, tinerii și copiii se corup și se înjosește în om chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Se păcătuiește și se suferă între noi și în jurul nostru, aproape și departe de noi. Întristarea și suferința au multe cauze: lipsuri, boli, dureri în case și-n spitale, în sanatorii, în temnițe, pretutindeni. Se suferă nu doar cât vedem și știm noi, ci mult mai mult, pentru că oamenii nu-și afișează suferințele la poartă.

Nu ne putem amăgi cu neștiința, considerând că în casa noastră toate sunt bune, pentru că undeva, poate unde nu vom ști niciodată, se suferă și se consumă dureri mari. Chiar în clipele acestea când noi stăm aici, într-un locaș sfânt și abordăm lucruri duhovnicești, undeva se petrec lucruri nefericite, se comit nelegiuiri, se osândesc suflete omenești, se suferă și se moare.

În ceasul acesta nu un singur om ci mai mulți sunt expuși pieirii: un avion se prăbușește, un tren se ciocnește cu altul, mai multe mașini se răstoarnă, un vapor se scufundă și o mulțime de oameni mor.¹ Toate acestea aduc suferință și întristare.

Apoi există suferințe fizice: lipsuri, sărăcie, infirmități, boli. Cineva e sărac, altul e lipsit de toate sau cel puțin de multe bucurii, e înfometat, însetat, trebuie să lupte cu mizeria, trebuie să-și câștige pâinea în condiții grele, în țară sau în străinătate, trebuie s-o mănânce stropind-o cu lacrimi. Alții suferă trupește și n-au nici un pic de tihnă: ziua fără liniște, noaptea fără somn. Omul suferind trebuie să-și târască viața nefericită până când istovirea supremă cheamă în sfârșit moartea.

Sunt apoi suferințe morale. Ți se pângărește onoarea, ți se calomniază intențiile, răutatea atacă trecutul și prezentul tău cu o îndârjire pe care nimic nu o poate destrăma. Ești înșelat, ridiculizat, disprețuit, insultat. Uneori suferi tirania celor tari și trebuie să-ți rumegi suferința și tristețea în tăcere.

Până și micile bucurii ale vieții își au un gust dureros, pentru că pe pământ nu-i deplină voieșie. Inima își are decepțiile ei, prietenia dezamăgirea ei, norocul reversul său, iar gloria însăși își are spinii săi.

Totuși această stare de lucruri, nu-i firească. Pentru că întristarea, năpustindu-se asupra sufletului, îl întunecă în întregime. Omul ajuns în această situație nu se poate nici ruga și nici nu poate munci cum se cuvine. Întristarea tulbură toate facultățile sufletului și-i usucă toată vlagă. Pe bună dreptate spune Sfântul Ioan Casian „că precum molia roade haina și cariile lemnul, așa întristarea mănâncă sufletul omului”².

Împotriva duhului întristării trebuie să luptăm cu toate puterile pentru că el împinge sufletul la deznădejde. Sfântul Apostol Pavel ne spune că „întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moartea” (2 Corinteni 7,10).

Se înțelege de aici că doar întristarea pentru greșelile comise este benefică pentru că ne duce la îndreptare iar întristarea pentru neazurile vieții ne poate duce la acte disperate. Așa se face că sinuciderile sunt tot mai frecvente în lumea noastră ce se învâluie în suferințe ce nu se mai pot număra.

Omul covârșit de tristețe are sufletul plin de amărăciune și de nepăsare. El fuge de oameni ca și cum aceștia ar fi pricina tulburărilor lui și nu-și dă seama că boala mocnește înăuntrul lui. Cauzele acestei stări sunt mai multe, dar vom menționa câteva:

¹ Prof. Tudor Popescu, *Îndrumător Pastoral XVII*, Alba Iulia, 1993, p. 44.

² *Despre cele opt gânduri ale răutății*, Filocalia 1, Sibiu, 1947, p. 115.

Buna Vestire: Hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

In data de 25 martie 2006, cu prilejul praznicului Bunei Vestiri, vrednicul de pomenire Arhiepiscop Bartolomeu Anania era instalat oficial în Catedrala din Cluj-Napoca ca Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, în prezența Preafericitului Patriarh Teoctist și a numeroși membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Acest act însemna practic reactivarea structurii bisericești cu statut mitropolitan de la sfârșitul secolului XV, de care era legată ctitoria din Feleac a Voievodului moldovean Ștefan cel Mare și Sfânt.

Anul trecut, în 2011, la aceeași dată de 25 martie, după doar 5 ani de la acel moment istoric, Înaltpreasfințitul Andrei a fost întronizat ca al doilea Întâistătător al Mitropoliei, eveniment la care a luat parte Preafericitul Patriarh Daniel alături de un sobor de arhieri.

Aceste două repere istorice din viața bisericească a Transilvaniei au determinat consacrarea sărbătorii Bunei Vestiri din 25 martie ca Hram al Mitropoliei cu reședința în Cluj-Napoca și ca al doilea Hram al Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, alături de cel al Adormirii Maicii Domnului din data de 15 august.

Festivitățile Praznicului

În acest an, Sărbătoarea Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului a fost marcată printr-o serie de evenimente bisericești și culturale care au confirmat și consolidat statutul orașului Cluj de metropolă a dreptei-credințe în spațiul transilvănean, românesc și pan-ortodox.

La manifestările festive desfășurate în Mitropolie a fost invitat de către Părintele Mitropolit Andrei și a luat parte între 23 și 26 martie Înaltpreasfințitul Panteleimon, Mitropolitul de Veria, Nausa și Kambania (Grecia), aflat în fruntea

unei delegații din care a făcut parte Arhimandritul Atenagoras și Arhimandritul Sosipatru. Sâmbătă seara, începând cu ora 17, a avut loc Concertul Anual al Fundației Bartolomeu în Sala Auditorium Maximum, susținut de Cvartetul Transilvan și prefațat muzical printr-un microrecital al Coralei Psalmodia Transilvanica și deschis printr-o conferință susținută de teologul și diplomatul Teodor Baconschi.

Inițiativa aducerii Sfintei Cruci la Cluj

Mitropolitul Panteleimon a adus împreună cu Părinții Arhimandriți care l-au însoțit o relicvă de mare preț pentru credincioșii ortodocși, o parte din lemnul Sfintei Cruci pe care S-a răstignit Domnul nostru Iisus Hristos, păstrată la Mănăstirea Panaghia Sumela din Mitropolia Veriei.

Potrivit Părintelui Arhimandrit Pavlos Stamatas, Starețul mănăstirii Panaghia Sumela, fragmentul din Sfânta Cruce este al treilea ca mărime din lume: „Este una dintre bucățile cele mai mari din Sfânta Cruce care există în lume, cel puțin din ceea ce cunosc eu și din ceea ce am încercat să aflu din cărți. Acest fragment din Sfânta Cruce este, ca mărime, al treilea din lume. Cea mai mare bucată este la Ierusalim, a doua se află în Sfântul Munte, la Mănăstirea Xiropotamu, iar a treia dintre cele mai mari bucăți din Sfânta Cruce este cea de la Mănăstirea Panaghia Sumela”.

Hotărârea aducerii fragmentului din Sfânta Cruce la Cluj a fost luată la hramul Mitropoliei Veriei, cu ocazia sărbătorii

Sfântului Antonie cel Nou din Veria, Grecia, la care a participat și o delegație a Mitropoliei Clujului, în frunte cu ÎPS Andrei: „Întrucât între Mitropolia noastră și Mitropolia Veriei s-a creat o legătură duhovnicească pentru că unul dintre slujitorii Catedralei din Veria este fiu al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Părintele Grigorie, fiindcă s-a creat o comuniune duhovnicească între cele două Mitropolii, și, cu prilejul Hramului Catedralei dâșilor, închinată Sfântului Antonie Cel Nou, am participat noi la sărbătoarea de acolo, Mitropolitul Panteleimon a avut gentilețea să ne promită că ne va întoarce vizita acum, la Buna Vestire, și în felul acesta, aduce cu sine, cu delegația care vine, și acea bucată din Sfânta Cruce a Domnului, odor de mare preț, păstrat în Mitropolia Veriei. A binevoit Dumnezeu să ne îngăduie această binecuvântare tocmai de praznicul Bunei Vestiri. Acum șase ani, când, în mod festiv, pe 25 martie, Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist l-a instalat ca Mitropolit pe Înaltpreasfințitul Bartolomeu. S-a întâmplat evenimentul acesta acum șase ani de Buna Vestire, dar și instalarea mea, după ce a plecat la Domnul Mitropolitul nostru Bartolomeu, a avut loc acum un an tot la Buna Vestire. Faptul că în cel mai mare oraș din Transilvania s-a redeschis Mitropolia, Mitropolie care exista pe vremea Sfântului Ștefan cel Mare, e un lucru extraordinar. Adică merită acest oraș, care este Metropola Transilvaniei, să aibă și sediul unui Centru Mitropolitan”.

Continuare în pag. 4

➤ părăsirea pentru o vreme de către harul lui Dumnezeu, asaltul duhurilor necurate, firea noastră slăbită de patimi, neceririle ce ni s-au întâmplat, gândurile negre ce ne covârșesc, bolile ce ne macină și lipsa de preocupări serioase.

Sfântul Siluan Athonitul care a trecut prin o asemenea stare ne spune că „Domnul își retrage adeseori harul Lui de la suflet și prin aceasta povățuiește cu bunătate și înțelepciune sufletul, pentru care în chinuri și-a întins brațele Sale pe Cruce, să fie smerit. În lupta împotriva vrășmașilor noștri el îngăduie sufletului să-și arate alegerea lui liberă. Dar, prin el însuși, sufletul e fără putere în a-i birui. De aceea sufletul meu e trist, tânjește după Domnul și îl caută cu lacrimi”.³

Ucenicul Cuviosului Siluan, Arhimandritul Sofronie Saharov, trecând și el printr-o asemenea încercare, mărturisește: „Suferințele duhului meu erau provocate de către catastrofele exterioare și, în chip firesc, le identificam cu propria soartă: moartea mea primea caracterul dispariției a tot ce cunoșteam, a tuturor celor de care eram legat fizical ... Veșnica uitare, ca stingere a luminii conștiinței, mă umplea de groază. Starea aceea mă zdăroea, mă stăpânea împotriva voinței mele. Ceea ce se săvârșea în jurul meu în chip nășălnic îmi amintea de sfârșitul inevitabil al întregii lumi. Viziunea hăului fără fund devenise pururea prezentă, lăsându-mi doar din când în când puțină odihnă.”⁴

Cine i-a salvat pe cei doi, și pe mulți alții, de întristarea cea de moarte? Hristos cel Înviat și Sărbătoarea Paștilor! Într-o zi, cuviosul Siluan, fiind în biserică „în dreapta ușilor împărătești în locul icoanei Mântuitorului Îl vede pe Hristos Cel viu. Întreaga sa ființă i se umple de lumina harului Sfântului Duh în Care recunoaște pe Domnul. Privirea Sa blândă și înfinit de bună, iradiind iertare, pace și bucurie, atrage irezistibil întreaga făptură a cuviosului Siluan copleșită de focul harului până dincolo de limitele puterilor firești ... Arătarea lui Hristos și a luminii Sale în Duhul Sfânt la capătul traversării întunericului disperării infernale a fost evenimentul cel mai important al întregii sale vieți”.⁵

Această convingere, a prezenței lui Hristos cel Înviat din morți, i-a transmis-o și lui Sofronie, care, ca și alte mulțimi nenumărate ce cred în învierea Lui, cântă la Paști: „Paștile cele

frumoase, Paștile Domnului, Paștile! Paștile cele preacinstite nouă ne-au răsărit! Paștile, cu bucurie unul pe altul să ne îmbrățișăm! O, Paștile, izbăvire de întristare!”⁶

Hristos Cel Înviat este în măsură să înlăture întristarea din sufletele noastre, convingându-ne cum a convins-o pe Maria, sora lui Lazăr, că nu suferința și moartea au ultimul cuvânt de spus, ci învierea: „Eu sunt învierea și viața, zice Domnul, cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac” (Ioan 11, 25-26).

Pentru ca această stare de spirit să domnească în noi avem la îndemână câteva mijloace: rugăciunea, lectura scripturistică, participarea la sfintele slujbe, discuțiile cu oameni duhovnicești, cugetarea la lucruri frumoase, munca utilă și multe altele. Iar cea mai înaltă cugetare este cea legată de învierea Domnului și de consecințele ce le are asupra vieții noastre: „Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai Înviat. Răstignitu-m-am ieri împreună cu Tine; Însuși împreună mă preamărește, Mântuitorule, întru Împărăția Ta.”⁷

Acestei stări de spirit ce-l caracterizează pe omul credincios i-a dat glas poetul nostru național George Coșbuc: „Și cât e de frumos în sat! Creștinii vin tăcuți din vale! Și doi de se-ntâlnesc în cale! Își zic: Hristos a Înviat! Și râde-atâta sărbătoarel Din chipul lor cel ars de soare.”⁸

Creștinul este omul învierii și Paștile-i prefac întristarea în bucurie. Creștinul este un om curajos și optimist. El nu se lasă prăbușit de deznădejde. El este conștient că în lume trebuie să fie și încercări, dar ele, după cuvântul lui Hristos, se vor sfârși cu biruința: „În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea!” (Ioan, 16, 33).

Pentru creștinul adevărat toate lucrurile au sens și frumusețe. Un răsărit de soare, un amurg de basm, câmpul cu florile, pomii și grădinile, toate grăiesc. Pe bună dreptate Ernest Bernea spune că „cine nu a iubit o floare, o fată, un copil, un răsărit de soare sau un amurg, cine n-a înțeles cântecul trist al apelor nestatornice și n-a cunoscut bucuria propriilor sale depășiri nu găsește sens vieții și nici nu merită s-o trăiască”.⁹

Creștinul care-și ia viața spirituală în serios, când se trezește dimineața și constată că mai poate privi zările se bucură. Dându-și seama că are două picioare sănătoase, cu care se ridică din pat, dă slavă lui Dumnezeu. Văzând că mai are două brațe puternice cu care poate munci pentru sine și ai săi este fericit. Este recunoscător Tatălui Ceresc pentru mulțimea de daruri cu care-l copleșește și alungă de la sine întristarea.

Creștinul refuză să trăiască în mediocritate și râvnește să trăiască eroic. Cu puțină vreme înainte de a trece la Domnul Părintele Profesor Ilie Moldovan, l-am vizitat la spital. Era slăbit de suferință, dar fața-i era transfigurată de lumina și entuziasmul care l-au însoțit o viață întreagă. La despărțire mi-a spus: „să trăim în lumina Sfintei Învieri și să nu ne pierdem «steaua polară»”. Această maximă este de mare folos pentru noi, pentru toți cei ce dorim să scăpăm de întristările pe care ni le provoacă necazurile.

Cu ochii ațintiți la Domnul Hristos „Care pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit crucea” (Evrei 12,2), întăriți de Învierea Lui care „celor din morminte viața le-a dăruit”, să devenim curajoși și să ne izbăvim de întristare. „Când Domnul va trimite istoria și veșnicia să culeagă viața și sufletul nostru, să nu fim gâșiți pe malurile mlaștinii, ci în înălțimile vieții eroice, care sunt slava pământului și împlinirea voinței cerului”.¹⁰

Până atunci însă, chiar dacă viața aceasta ne mai oferă amărăciuni și întristări, întâlnirea cu Domnul Hristos Cel Înviat din morți să ne transpună în starea de spirit pe care au avut-o femeile mironosițe în dimineața învierii. Sfântul Evangelist Matei ne spune că „plecând ele în grabă de la mormânt, cu frică și cu bucurie mare au alergat să vestească ucenicilor Lui. Dar când mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: Bucurați-vă! Iar ele apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și l-au închinat” (Matei 28, 8-9).

Cuprins de bucuria pe care Domnul Hristos Cel înviat mi-o revarsă în suflet, v-o împărtășesc și frăților voastre, vă doresc să depășiți toate necazurile și întristările vieții, să aveți pace sfântă de Paști și vă zic din toată inima: Hristos a Înviat!

¹⁰ Ioan Suci, *Eroism*, Alba Iulia, 2002, p. 98.

³ *Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei*, Deisis, Alba Iulia, 1994, p. 93.

⁴ Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, Sofia, București, 2005, p. 12.

⁵ *op. cit.*, p. 15.

⁶ *Slujba învierii*, Alba Iulia, 1997, p. 49.

⁷ *Ibidem*, p. 30.

⁸ *Poezii*, 1, Editura „Cartea Românească”, București, 1982, p. 180.

⁹ *Îndemn la simplitate*, Anastasia, 1995, p. 122.

Caracter, cultură & credință sau tinerețea ca șansă

Radu Preda

Cu nu foarte mult timp în urmă, la finele anului trecut, am ținut la Cluj o conferință despre ce înseamnă astăzi identitatea unui tânăr creștin. Însăși formula „tânăr creștin” ridică un semn de întrebare. Nu este o contradicție în termeni? Poți fi tânăr și creștin în același timp? Sunt exuberanța tinereții și rigoarea credinței compatibile? Nu cumva, trăindu-ți credința, riști să nu îți mai trăiești tinerețea? Ei bine, în încercarea de a oferi un răspuns cât mai convingător, mi-am adus aminte de un îndemn al fericitului de pomenire Mitropolit Bartolomeu. Într-una dintre predicile sale din catedrala clujeană, având ca temă cea mai frumoasă vârstă a omului, acesta lansa un apel surprinzător, un mesaj neuzual pentru mediul bisericesc: „Vouă, tinerilor, vă zic: trăiți-vă tinerețea!” După o scurtă pauză, coborând glasul și revenind la tonul grav, adăuga: „Astfel încât, la bătrânețe, să nu vă fie rușine.” Cu alte cuvinte, ardoarea tinereții nu contrazice „arderea” duhovnicească, atâta vreme cât domină responsabilitatea și discernământul, ceea ce înseamnă, în această interpretare, că intensitatea nu este totuna cu excesul, așa cum nici buna dispoziție nu este tot una cu lipsa de sensibilitate. Revenind la întrebare, este posibil să te bucuri de tinerețe și să fii atașat valorilor religioase? Da! Cu condiția întreită de a-ți forma caracterul, de a acumula cultură și de a aprofunda credința. Să le luăm pe rând.

Caracterul sau virtuțile în cotidian

Caracterul este pentru om ceea ce reprezintă adezivul pentru fațada clădirilor. Urmând logica acestei metafore nu foarte romantice, dar cu atât mai ușor de înțeles, calitatea slabă a adezivului duce la fărâmițarea a ceea ce ar fi trebuit să fie „coaja” sau „scoarța” unui imobil. Caracterul este tocmai învelișul comportamental care protejează substanța biologică a persoanei umane, potențând-o și înfrumusețând-o. Un om fără caracter este, ducând la capăt metafora, asemenea unei case netencuite: golașă, vulnerabilă, inestetică, neisprăvită. În alți termeni, depășind sfera materialelor de construcție, necesitatea formării caracterului, inclusiv prin corectarea unor tendințe sau chiar apucături, este pe cât de la sine înțeleasă, pe atât de neglijată. Unii părinți cred că sunt pe calea dreaptă dacă odrasla lor învață bine. Or, a fi bun la învățătură nu înseamnă mereu și posedarea calității generice a bunătății. Poți lua note mari prin ambiție, invidie, agresivitate, ignorarea colegilor și concentrarea exclusivă pe scopul propus. În astfel de cazuri, succesele sunt plătite cu tot atâtea defecte. Necorectate prin educație, ele se transformă în metehne pe care doar asperitățile vieții le mai pot eventual îndrepta. Mai ales în mediul

concuranțial de azi, unde se pune accentul, nu de puține ori strict retoric, fără acoperire în maniera de decizie, că cel mai bun învinge, primește o bursă, un post sau avansează, este crucială plămada caracterului maturului în devenire, ce se face din aceasta, cum este modelată și cum, luând formă, este întărită. Funcția modelatoare a școlii nu poate fi îndeajuns scoasă în evidență. Ceea ce spunea Pârvan despre rolul primar al universităților, acela de a scoate nu oameni de știință, ci oameni de caracter, prima nefiind capabilă fără cel de al doilea, se aplică întregului parcurs formativ. Concret, un om de caracter nu va fura, plagiind, nici minți, falsificând rezultatele de laborator, nu va cultiva și nici tolera impostura, va fi capabil să lucreze în echipă, să se bucure de excelența altuia și să își vadă limitele, acceptându-le și depășindu-le în același timp. Toate acestea nu sunt simple „metode” sau „procedee”. Nu se regăsesc în manualele de cercetare științifică din simplul motiv că sunt trăsături de caracter. În lipsa lor, tot ceea ce este mai rău devine posibil: abuzul, delirul orgoliilor, dușmăniile distructive. Ororile de pe câmpul de luptă, cu alte arme, dar cu efecte similare, se mută în școală, la locul de muncă, în firmă, organizație sau

breaslă, invadând spațiul public, otrăvind atmosfera și făcând imposibilă distincția elementară între autentic și fals, între merit și hoție. Iată de ce, foarte pe scurt, este atât de important caracterul, adică, în alți termeni, traducerea cotidiană a virtuților. În fapt, tradiția spirituală a Ortodoxiei, de la exemplul asceților din deșertul egiptean, în secolul IV, la acela al mărturisitorilor lui Hristos din temnițele comuniste, în secolul XX, nu pune deloc întâmplător problema construcției omului interior. Așa ajungem iarăși la metafora de început: dacă este adevărat că o fațadă de proastă calitate afectează pe termen lung clădirea, lipsa stâlpilor de rezistență o dă rămă de-a binelea.

Cultura sau „rețeta” omului întreg

Cât privește cultura, aici ne confruntăm cu două sensuri complementare. Primul privește cultura religioasă ca atare, iar al doilea se referă la înțelesul mai larg al culturii, fără atribut. Urmare nemijlocită a perioadei comuniste și a ateismului, pentru unii dintre contemporanii noștri, chiar importanți lideri de opinie, este un titlu de glorie afișarea ignoranței întru cele sfinte. Cum însă marile fapte de cultură ale umanității, indiferent de aria geografică sau de limbă, sunt legate mereu de sacru în general, a refuza (re)cunoașterea acestuia și a pretinde calitatea de intelectual în același timp este o flagrantă contradicție în termeni. Aș merge mai departe și aș afirma că inclusiv pentru cei care nu cred, din orice motiv, cultura religioasă are un regim cognitiv de obligație. Cum poți să îl înțelegi pe Homer fără mitologia greacă? Sau pe Dante sau pe Michelangelo fără teologia catolică? Sau pe Bach fără Reformă? Sau pe Dostoievski fără Ortodoxie? Cum să ai acces la universul subcontinentului indian fără o minimă familiarizare cu panteonul zeităților de tot felul? Cum să pricepi specificul american fără originile spirituale ale coloniștilor lui? În aceasta rezidă, în puține cuvinte, complementaritatea dintre cultura religioasă și cultura pur și simplă. Cultivarea rupturii dintre ele face posibilă, de exemplu, una dintre cele

genuri ale transferului de cunoaștere. Se mai uită la fel de ușor că Sfinții Părinți ai primelor secole creștine au reușit performanța convertirii deopotrivă a inimilor și minților celor formați în cultura Antichității târzii. Întâlnirea, pe alocuri conflictuală, dintre Evanghelie și cultura epocii a fost una dintre cele mai fertile sinteze produse cândva. Inclusiv în plină modernitate, constitutiv rezervată față de religie, dacă nu fățiș împotriva ei, avem dovezi ale acestei fertilități de durată. Ar fi suficient să amintesc antropologia biblică, baza construcției juridice și culturale a drepturilor omului, în centrul acestora stând demnitatea ființei umane. Sau impulsurile de etică socială venite dinspre Catholicism și Protestantism, dar din ce în ce mai mult și dinspre Ortodoxie. Adunând la un loc firele demonstrației, cred că e limpede că acumularea unei culturi pe măsura caracterului este treapta către credința propriu-zisă, că tânărul în formare le poate cultiva pe toate trei în același timp. Că, de fapt, aceasta ar fi „rețeta” unui om întreg.

Alo, Doamne? Eu sunt!

Ce înseamnă să aprofundezi credința? Este aceasta asemenea unui lac pe care, dacă ai curaj, îl poți cunoaște coborând dincolo de limita unei scufundări sigure? Este adâncimea criteriul sigur al profunzimii, știut fiind faptul că, înaintând în jos, ajungi să nu mai vezi nimic, apa fiind din ce în ce mai tulbură? Sau trebuie să mergi în sus, pe verticală, din înălțime în înălțime, până acolo unde aerul devine irespirabil? Greu de răspuns. Și da și nu. Înainte de toate, prin credință nu ar trebui să înțelegem un obiect achiziționat definitiv, intrat irevocabil în patrimoniul nostru. Luată ca *bun*, credința nu are cum să fie *bună*. Ea nu se cumpără, nu se împrumută, nu se șterge de praf, nu se depozitează în garaj. Pentru că miezul acesteia este alcătuit dintr-o întâlnire, mereu reluată, în ciuda pauzelor care vin exclusiv dintr-o parte, mereu continuată între noi și El. Altminteri spus, așa cum nu obosea să repete Părintele Stăniloae, credința se manifestă în comuniunea dintre persoane, dintre creatură și Creator, dintre „pământ” și „cer”, doi termeni indicând un alt tip de geografie, spirituală. Chiar dacă este sihastru în munți, adică aparent de unul singur, creștinul are o vecinătate, un interlocutor: sună zilnic, prin rugăciune, la telefonul lui Dumnezeu. Și, evident, i se răspunde. Uneori, legătura este slabă, abia dacă se mai poate auzi ceva. Acestea sunt momentele de impas, de oboseală sub povara păcatelor. Nu mai suntem în „zona de acoperire” sau, mai grav, ni s-a terminat bateria. Sunt clipele în care, la altă scară și din cu totul alte motive, omul face în felul său experiența abandonului, întrebând asemenea lui Hristos pe cruce: „Eli, Eli, lama sabahtani? Adică: **Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M'ai părăsit?**” (Matei 27, 45). Frumusețea credinței rezidă în faptul că la asemenea interogații dramatice există întotdeauna un răspuns. Iar acesta este, trebuie să recunoaștem, neașteptat și spectaculos: așa cum păcatului, conștientizării și mărturisirii lui, îi urmează iertarea sau singurătății îi urmează comuniunea, morții îi urmează Învierea. Când totul părea pierdut, când în fața noastră era un zid, se deschide o ușă. Ei bine,

Foto: Daniel Rus

mai stupide referințe la *Biblie* care, afirmă unii cu mult patos, ne poruncește tăios „Crede și nu cerceta!”, fiind incapabili să ne indice locul exact, cartea și versetul. Pentru ignoranții vocali, această formulă este tocmai bună să „fundamenteze” opinia potrivit căreia omul credincios este incapabil de cunoaștere. În ciuda unei asemenea caricaturi grosolane, nu este mai puțin adevărat că pentru nu puțini membri ai comunității noastre religioase relația dintre credință și cultură are, blând spus, un caracter problematic. Foarte direct și simplu formulat, într-o anumită optică, existența uneia o face relativă pe cealaltă. Cine are fir direct cu cerul se poate dispensa de bibliotecă, arhive, ateliere și laboratoare. Mai mult chiar, excesul de cultură poate duce, asemenea patologiilor de supradozaj, la tranchilizarea credinței. Robustețea înclinației mistice pare să fie direct proporțională cu precaritatea bibliografică. Involuntar, necunoașterea, inclusiv în ipostaza ei agresivă: prostia, este ridicată la rangul unei virtuți stranii. Se uită aici prea repede caracterul real intelectual, în ciuda originii sociale de regulă modeste, al ucenicilor Mântuitorului, faptul că peste jumătate din *Noul Testament* este format din dialoguri și scrisori, adică din două

această dinamică de la deznădejde la speranță, de la neștiut la știut, de la limită la libertate, de la moarte la viață reprezintă esența mesajului Bisericii de două milenii încoace. Recepțarea acestuia nu este, într-adevăr, mereu ușoară. Limbajul bisericesc, „popesc”, slujbele, simbolurile, icoanele, arhitectura, veșmintele, gesturile, cântările, impulsurile olfactive, lumânările – toate la un loc formează o lume pe care, tânăr fiind, nu ai cum să o înțelegi de la început. Dimpotrivă. Multe îți rămân o vreme ascunse, unele chiar te intrigă, ca să nu mai vorbim de experiența, pe alocuri traumatizantă, a contactului cu cei care se fac, asemenea nouă, purtători vremelnici ai credinței, „babele” și „moșii” cu ale lor ticuri și comportamente. Dar chiar și acest dialog nedeclarat dintre generații confirmă faptul că Biserica este un spațiu al mișcării permanente, contrar impresiei de imobilism pe care o au majoritatea celor care se mulțumesc să privească doar din exterior. Comuniune și dinamism, iată cele două trăsături care nu pot epuiza credința și care, luate ca atare, sunt în ultimă instanță atributele generațiilor aflate la început de drum. Argument în plus de a fi tineri creștini și de a trăi, până la adânci bătrâneți, tinerețea Creștinismului.

Buna Vestire: Hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului

Continuare din pag. 2

Foto: Daniel Rus

Primirea delegației din Grecia

Vineri, 23 martie, Sfânta Cruce adusă de delegația greacă și a fost întâmpinată pe Aeroportul Internațional din Cluj, în jurul orei 15:30, de către Mitropolitul Andrei și de către Preasfinția Sa Vasile Someșanul, însoțiți de un grup de preoți de la Centrul Eparhial. Apoi, prețioasa relicvă a fost dusă la Centrul Mitropolitan, unde a fost întâmpinată de către preoții din oraș și credincioși, după care, la ora 17:15 a fost purtată în procesiune împrejurul Catedralei Mitropolitane până la locul special amenajat pe un podium acoperit, instalat în fața sfântului lăcaș, spre închinare. De la ora 18, s-a oficiat în Catedrală slujba privegherii în cinstea Sfintei Cruci. Mii de credincioși s-au închinat neîntrerupt, în intervalul de trei zile – de vineri până luni, între 23-26 martie –, lemnului Sfintei Cruci de la Panaghia Sumela.

Istoria Sfintei Cruci

Racla cu lemnul Sfintei Cruci de la Panaghia Sumela a mai fost adusă în țara noastră în anul 2004 la Iași, din inițiativa și prin purtarea de grijă a Mitropolitului de atunci al Moldovei și Bucovinei, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române de astăzi, Preafericitul Părinte Daniel. Atunci, evenimentul a avut loc cu ocazia sărbătorii Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iași, în anul omagial „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare - 500 ani de nemurire”, dedicat comemorării a unei jumătăți de mileniu de la mutarea Sfântului Domnitor la viața veșnică, știută fiind evlavia marelui voievod față de Sfânta Cruce, cu ajutorul căreia a biruit în luptele sale. În acest an prezența Lemnului Sfintei Cruci de sărbătoarea Bunei Vestiri în Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului este legată tot de un moment aniversar legat de Sfântul Ștefan cel Mare, și anume acela al reînființării în urmă cu șase

ani (în 2006), la Buna Vestire, odată cu instalarea oficială a Arhiepiscopului Bartolomeu Anania în scaunul de Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, a străvechii Mitropolii ctitorite spre sfârșitul secolului XV la Feleac de către Sfântul Voievod moldovean Ștefan cel Mare.

Potrivit Tradiției, Crucea pe care a fost răstignit Hristos, a fost descoperită de Împărăteasa Elena, în anul 326. În urma săpăturilor s-au descoperit trei cruce, ale celor doi tâlhari și cea pe care a fost răstignit Hristos. Crucea Mântuitorului a fost recunoscută când, din inițiativa Patriarhului Macarie al Ierusalimului, a fost atinsă de un mort, care a înviat în chip minunat.

Fragmentul din lemnul Sfintei Cruci adus la Cluj-Napoca a fost dăruit în 1390 de către împăratul bizantin Manuil III Comnenul, Mănăstirii Panaghia Sumela, care datează din anul 386. Crucea este așezată la rândul ei într-o raclă, pe al cărei capac, în interior, se poate citi actul de danie al împăra-

tului Manuil: „Aici se află lemnul pe care Hristos a sfințit creația. Emanuel, fiul lui Alexios, îl oferă ca dar mănăstirii din muntele Mela”. Această relicvă a fost păstrată și venerată cu ardoare de viețuitorii Mănăstirii, și creștinii din regiunea Trapezuntului, în Pont, nordul Asiei Mici, până în anul 1923 când, datorită schimbului de populații între Turcia și Grecia, a avut loc strămutarea obștii mănăstirii pe teritoriul actual al statului grec, unde au format o nouă mănăstire cu același nume, Panaghia Sumela, la Vermio, în cadrul Mitropoliei Veriei, Nausei și Kambaniei. Fiind obligați să nu ducă cu ei bunuri materiale din Turcia în Grecia, monahii au îngropat lemnul Sfintei Cruci, împreună cu icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, care poartă numele Panaghia Sumela, și o Evanghelie a Sfântului Hristofor, sub pardoseala paraclisului închinat Sfintei Varvara din incinta mănăstirii. În anul 1931, la intervenția Prim-ministrului de atunci al Greciei, unul din monahii vechii obști, Părintele Ambrozie, s-a întors la vechea mănăstire Panaghia Sumela și a dezgropat cele trei relice de mare preț, ducându-le la Atena, unde au fost încredințate Muzeului Bizantin. Sfânta Cruce a ajuns la noua mănăstire Panaghia Sumela din Mitropolia Veriei abia în anul 1993, tot printr-o intervenție a Prim-ministrului și la insistențele asociației Panaghia Sumela, înființată în anul 1952, la Tesalonic, din inițiativa elinofonilor originari din Pont.

Lemnul Sfintei Cruci de la Mănăstirea Panaghia Sumela este încastrat într-o cruce din metal prețios de o mare valoare artistică, învelit cu fire metalice și împodobit cu pietre prețioase de culoare verde și roșie. La capetele celor trei brațe de sus ale crucii, precum și la capetele celor patru raze se află fixate fragmente sferice de corali.

Concertul Fundației Bartolomeu

Sâmbătă, 24 martie 2012, de la orele 17.00, în cadrul festivităților Hramului Mitropoliei, a avut loc în sala Auditorium Maximum a Universității „Babeș-Bolyai” Concertul anual al Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”, susținut de Cvartetul Transilvan, la care a participat și Înaltpreasfinția Sa Andrei Andreicuț și delegația din Grecia în frunte cu Mitropolitul Panteleimon al Veriei.

În deschiderea evenimentului muzical a vorbit Înaltpreasfințitul Andrei despre personalitatea Mitropolitului Bartolomeu, introdus de către Administratorul Fundației, Părintele Bogdan Ivanov.

Concertul a fost prefațat muzical printr-un microrecital al Coralei „Psalmodia Transylvanica” dirijată de Pr. Vasile

Foto: Daniel Rus

Stanciu, care a interpretat câteva piese inedite din Oratoriul bizantin de Paști de Paul Constantinescu, după un manuscris bizantin din sec. XIII transcris de preotul Ioan D. Petrescu.

Un element ce mare valoare al acestei seri culturale a fost conferința susținută de Teodor Baconschi, ucenic apropiat al Mitropolitului Bartolomeu.

Concertul Cvartetului Transilvan, format din Gabriel Croitoru – vioara I, Nicușor Silaghi – vioara a II-a, Marius Suărășan – violă și Vasile Jucan – violoncel, intitulat „De la Mozart la Suitele românești”, a inclus piese ale unor compozitori precum: W. A. Mozart, J. Massenet, Mascagni, Anton Dvorak, Kreisler, Edward Elgar, John Williams, Carlos Gardel, dar și selecții din Suitele Românești, interpretate cu o originalitate și virtuozitate remarcabile. La acest concert, violonistul Gabriel Croitoru a cântat pe vioara Guarneri 1731 - Catedrala, care a aparținut compozitorului George Enescu.

Prin acest moment, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” și-a propuns să consolideze tradiția culturală a unui concert anual oferit publicului clujean în memoria fondatorului ei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Bartolomeu Anania care, prin opera sa de anvergură, a marcat profund viața culturală și spirituală a Clujului

Praznicul Bunei Vestiri de duminică

Punctul central al sărbătorii a fost celebrarea liturgică de praznicul Bunei Vestiri, duminică, 25 martie 2012, când în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca un sobor de arhieriei și peste 20 de preoți au săvârșit Sfânta Liturghie. Alături de Mitropolitul Andrei și Mitropolitul Panteleimon al Veriei au mai slujit Preasfințitul Lucian al Caransebeșului, Preasfințitul Petroniu al Sălajului și Preasfințitul Vasile Someșanul.

După Sfânta Liturghie a urmat procesiunea spre Calea Turzii până la locul unde a fost pusă piatra de temelie a Centrului Misionar „Sfântul Apostol Andrei”, eveniment la care au participat numeroase personalități ale Clujului, printre care,

Foto: Daniel Rus

Academicianul Ioan Aurel Pop, Rectorul Universității Babeș-Bolyai, Radu Moisin, Primarul interimar Clujului, Alin Tișe, Președintele Consiliului Județean, Profesorul Vasile Dâncu.

Ultima zi la Cluj a delegației din Grecia

Luni în jurul orei 10 Înaltpreasfinția Sa Panteleimon a fost invitat la postul de Radio Renașterea și a intrat în emisie în direct pentru a-și spune impresiile despre vizita sa în Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului. Cu această ocazie, înaltul oaspete s-a declarat impresionat de frontul larg de inițiative luate atât pe teren duhovnicesc cât și ctitoricesc de către Înaltpreasfințitul Andrei, chiar dacă este doar de un an Mitropolit la Cluj, precum și de activitățile pastorale și misionare desfășurate în Arhiepiscopie pe mai multe paliere. Ierarhul grec și-a manifestat convingerea că această vizită a contribuit la întărirea și statornicirea relațiilor duhovnicești între Mitropolia de Veria, Nausa și Kambania, pe de o parte, și Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, pe de altă parte.

Înaltpreasfințitul Andrei împreună cu un grup de Părinți ai Centrului Mitropolitan au însoțit apoi delegația greacă în Cripta Ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane, unde Înaltpreasfințitul Panteleimon a săvârșit în limba greacă slujba parastasului întru veșnica pomenire a Mitropolitului Bartolomeu Anania. A urmat o scurtă vizită în Muzeul Mitropoliei situat în imediata vecinătate a Criptei Ierarhilor.

La ora 12 preoții slujitori din Catedrala mitropolitană au săvârșit un scurt oficiu în cinstea Sfintei Cruci pe podiumul instalat în fața Catedralei, locul unde s-a aflat racla cu Sfânta Cruce în aceste zile, după care Părintele Arhim. Teofil Roman, Ecleziarhul Catedralei a mulțumit lui Dumnezeu pentru marea bucurie pe care au avut-o credincioșii de a venera Sfânta Cruce. Apoi, Părinții slujitori ai Catedralei Mitropolitane au ridicat racla și au mers cu ea printre sutele de credincioși care așteptau la rând și nu au apucat să se închine relicei sfinte, pentru a se putea atinge astfel cu toții de ea.

După aceea a urmat ducerea raclii în procesiune de la Catedrală până la centrul Mitropolitan, de unde la ora 13 delegația în frunte cu ÎPS Panteleimon a plecat spre Aeroport, de unde avionul a decolat spre Grecia în jurul orei 14.

Cartea Mitropolitului Bartolomeu, premiată la Târgul Gaudeamus

Pr. Bogdan Ivanov

Târgul de carte Gaudeamus, găzduit în această primăvară la Cluj, nu a fost doar o tribună a dialogului dintre editori și cititori sau o șansă a unui comerț de carte sporit, ci s-a articulat ca un loc al familiarizării cu noile idei, în special cu cele curajoase și care ies din tiparele unei gândiri formale. Pe lângă multele evenimente editoriale, merită subliniat lansarea volumului Mitropolitul Bartolomeu, „Corupția spirituală”, o veritabilă provocare de a descoperi ideile social-teologice ale ierarhului clujean, deopotrivă om al Bisericii și al culturii, care a dominat, prin puterea cuvântului său, tribuna dialogului Bisericii cu lumea în ultimele două decenii.

Volumul de texte social-teologice, reunit sub titlul „Corupția spirituală” al Mitropolitul Bartolomeu Anania, a primit premiul „Cea mai râvnită carte” a ediției din acest an a Târgului Gaudeamus, iar editura Eikon a primit locul I și trofeul Târgului de Carte Gaudeamus din Cluj, ediția 2012.

Evenimentul lansării acestui volum, organizat de Editura clujeană Eikon, Fundația Mitropolitul Bartolomeu și Institutul INTER a avut loc, sâmbătă, 31 martie 2012, de la ora 12.30 în pavilionul mobil al Târgului Gaudeamus, și au luat cuvântul cu această ocazie: Înaltpreasfinția Sa Andrei Andreicuț, Academicianul Ioan Aurel Pop, rectorul UBB, Prof. Aurel Sasu, teologul Radu Preda și Pr. Bogdan Ivanov, administratorul Fundației Mitropolitul Bartolomeu.

Evenimentul a fost unul foarte așteptat și a adunat academicieni, profesori universitari, scriitori, clerici, dar și simpli cititori, dornici de a se întâlni cu discursul social, ascultat și respectat, al ierarhului și omului de cultură Bartolomeu Valeriu Anania. În deschiderea prezentării, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a arătat actualitatea temei

Foto: Daniel Rus

și importanța discursului social al Mitropolitului Bartolomeu, care s-a implicat activ, prin cuvânt și faptă, în viața socială a cetății, subliniind oportunitatea unei astfel de cărți.

În cuvântul său, Academicianul Ioan Aurel Pop a subliniat greutatea articulării unui discurs în cuvinte potrivite despre Mitropolitul Bartolomeu, care se profilează ca „un titan”, care, prin discursul său puternic, a condamnat „răul,

necinstea, dezbinarea, nepriceperea și incompetența, lăcomia, setea de putere politică, simonia, adică relele lumii și ale țării”. Criticul și istoricul literar clujean, profesorul Aurel Sasu, un apropiat al Mitropolitului Bartolomeu a subliniat oportunitatea unei astfel de apariții, într-un context în care spectrul corupției, devenită mentalitate, se profilează îngrijorător în toate sferile societății. În încheierea prezentării, preotul Bogdan Ivanov a subliniat modelul de administrator desăvârșit al Mitropolitului, care și prin această dimensiune a biografiei sale se oferă ca un reper în lupta împotriva corupției, instalată cu precădere în straturile administrației. Principii precum transparența, obiectivitatea, frica de Dumnezeu sunt doar cuvintele unui testament de viață, ci ele pot oferi soluții pentru o administrație transparentă, ferită de spectrul obscur al corupției. La rândul său, teologul Radu Preda a prezentat figura Mitropolitului, din perspectiva care e conștient de valoarea lui, dar și de

valoarea omului în fața lui Dumnezeu. De aceea, cartea Mitropolitului Bartolomeu este o invitație de a ne descoperi propria valoare și de a ne feri de ispita „de a ne vinde ieftin”. „Dacă ar fi să rezumăm esența angajamentului eclezial și public al regretatului Mitropolit Bartolomeu, atunci termenul cel mai potrivit ar fi anticorupția. Dorința marelui ierarh era de a vedea cum, în Biserică și societate deopotrivă, începe să fie promovată o cultură a cinstei. Din păcate, în ciuda vârstei înaintate la care a ajuns, acest deziderat nu a mai apucat să îl și vadă. Volumul de față adună câteva texte social-teologice relevante. Lectura lor ne obligă”.

Volum apărut editura Eikon adună cele mai reprezentative texte cu caracter social-teologic ale Mitropolitului Bartolomeu, selectate de preotul Bogdan Ivanov și teologul Radu Preda și se înscrie în seria Theologia Socialis, ce numără în prezent 20 de titluri. Primul tiraj de 1000 de exemplare al cărții, finanțat de Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică la prețul de 6,9 lei, s-a epuizat la târg și în primele zile după tipărirea cărții, iar în prezent se află în tipar un al doilea tiraj de 1000 de exemplare.

Anul trecut, la aceeași secțiune a Târgului de carte Gaudeamus, a fost premiată cartea „Dragostea și vântul. Glose la Memoriile lui Valeriu Anania” de Aurel Sasu.

Mitropolitul Bartolomeu și istoria

Ioan Aurel Pop

Despre Mitropolitul Bartolomeu se pot alcătui vorbe multe și frumoase, dar vorbele potrivite și convenite se articulează greu. Explicația este simplă: avem înaintea noastră imaginea unui titan, a „ultimului samurai”, cum spunea inspirat un admirator, aducând în prim plan nu lupta armată a nobililor războinici japonezi, ci morala lor profundă, sentimentul onoarei și al corectitudinii.

Elevii (ucenicii) iubitori și recunoscători – Bogdan Ivanov și Radu Preda – au strâns în mână câteva dintre gândurile din urmă ale Mitropolitului Bartolomeu și, prin concursul generos al Editurii Eikon, ni le-au oferit recent nouă. Iar noi nu putem decât să primim cu grațitudine aceste crochiuri de viață, aceste „năzuințe, doruri, vise”, transpuse într-o limbă așa de aleasă, cu atâta grijă pentru cititor, cu responsabilitatea că „cele scrise rămân”.

Sunt amintiri despre Patriarhul Justinian Marina, dar și presărate judecăți despre Petru Groza, Gheorghe Gheorghiu-Dej, despre păstori sufletești precum Nicolae Bălan sau Nicolae Colan, despre literați ca Arghezi sau Gala Galaction. Îngăduiți-mi să remarc în acest volum – eu fiind istoric – câteva implicații istorice. Nu vreau să fiu înțeles greșit: întreaga carte este istorie și plină de istorie, fiindcă nu conține decât oameni și fapte “cari au fost”, dar este așa de plină de viață, încât țintește spre viitor. Chiar și ceea ce pare perisabil în ea, de fapt nu este! Aș vrea să insist asupra implicațiilor sale strict istorice, deși tentația teologică este mare. De pildă, lămurirea îndemnul biblic divin, rostit inițial în Geneză: „Să fie lumină!”, deși luminătorii au fost creați abia în ziua a patra. Dar îmi înfrânez ispita și mă limitez la cele știute de mine. Ce bine i-ar fi acestei țări și acestei lumi dacă am face fiecare numai ceea ce știm bine să facem, numai cele pentru care ne-am pregătit și avem expertiză!

Foto: Daniel Rus

Istoria pulsează așadar în această carte, de la judecățile despre Europa, despre conceptul și ideea de Europă, despre Occident, despre Roma și catolicism, până la momentul 1989, la unitatea românească (când se împlinesc 150 de ani de la „unirea cea mică” din 1859), la rosturile istorice ale mitropoliei transilvane, la Fundația Emanuil Gojdu. Sunt evocați ierarhi și teologi, ca Teofil Herineanu, Vasile Vasilachi, Gheorghe Calciu sau Nicolae Steinhardt, luptătorii ardeleni recent canonizați (Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu). Firește, între toate aceste apeluri la istorie, la trecut, la prezentul celor care au trăit în trecut, sunt și multe “impulsuri” locale, regionale, punctuale, multe interviuri, ilustratoare ale credinței sale în “dialog” (inclusiv în sens filosofic, cum a teoretizat chestiunea Mihai Șora, pe care Mitropolitul îl și citează, de altminteri), multe „atitudini” și destule „direcții” de urmat. Structura cărții și titlurile secțiunilor aparțin, natural, pomeniților îngrijitori ai ediției, dar toate emană în chip firesc și discret din esența întregului material, ca și cum ar proveni din însăși voința mării personalități a ierarhului clujean, pe care domnii Ivanov și Preda l-au cunoscut așa de bine și i-au stat așa de aproape.

În multe dintre „impulsuri”, „dialoguri”, „atitudini” sau „direcții”, Mitropolitul nu este deloc blând cu lumea noastră, adesea nepăsătoare sau rea, dar mai ales „coruptă” spiritual. Cu verbul său specific, marele ierarh, teolog și literat sfichiuieste răul, necinstea, dezbinarea, nepriceperea și incompetența, lăcomia, setea de putere politică, simonia, adică relele lumii și ale țării. Nu se împacă nici cu erorile trecu-

Foto: Daniel Rus

tului, cu divizările din trecut, cu criticile răuvoitoare, cu înverșunările nejustificate, gratuite. Explică judicios și implică idei și oameni, cu responsabilitate și cu angajare. Este sever cu politica și cu politicienii, cu greco-catolicii, cu generalul Bucov și cu Torquemada, cu comunismul, cu legea

învățământului și cu restrângerea orelor de religie din școli, dar, în general, nu se răfuiește cu oamenii, ci cu impostura, minciuna, imoralitatea sau corupția spirituală. Însă aproape oricărui fapt criticat sau oricărei atitudini reprobabile, păstorul de suflete le găsește, dacă nu justificări, atunci măcar explicații, încât nu devine niciodată judecător, ci rămâne senin moderator și observator. A răspuns mereu criticilor cu curtoazie și seninătate. Când un „savant” i-a reproșat (gratuit, de altminteri) că nu este ardelean și că nu ar înțelege specificul transilvan, și-a înfrânat ironia și, poate, sarcasmul, aducând în atenție rădăcinile istorice ale „ardelenismului” său. Firește, nu a spus, acolo și atunci (ci cu alt prilej), despre toată pleiada sa de strămoși pe linie paternă, descinși spre Râmnicu Vâlcea de pe Olt în sus, din Transilvania.

Asprimea sa este compensată de atâta erudiție și de atâta dreptate, încât se transformă până la urmă în generozitate, adică, mai exact, în căldură umană.

Un cuvânt încă despre critica cuvintelor eronat folosite. Marele scriitor – nedespărțit de teolog – este sever cu altele limbii, cu cei ce vorbesc fără socoteală și fără știință. Ne atrage atenția, între altele, asupra folosirii greșite a expresiei, a locuțiunii verbale „a trece în neființă”: trecerea este o mutare continuativă dinspre ceva spre altceva, dintr-o lume spre alta, dintr-o realitate spre alta, or „neființa” este neantul, nimicul. Oamenii nu pot trece în nimic! Blaga vorbea despre „Marea Trecere”, dar nu despre „trecerea în neființă”!

Cu această ultimă critică severă, evocată de mine, dintre lăsamintele generoase ale Mitropolitului Bartolomeu, revin la ideea generală a cărții. Viața sa a fost o luptă continuă cu neființa, cu neantul, cu ignoranța, cu somnul rațiunii și cu lipsa de credință, în scopul de a zidi o lume dreaptă, și morală, și credincioasă. Dacă a fost uneori aspru cu alții, a fost mai întâi aspru cu sine, ca să poată da acestei lumi căldură

spirituală, înțelegere, bunătate. Mireni și clericii au fost pentru el totuna, fiindcă a definit mereu Biserica drept lume. Slujind Biserica a slujit, de fapt, lumea, dedicându-i un imn de mărire. Pentru aceasta, merită pe deplin „veșnică pomenire” și eternă de bine amintire! În lupta cu istoria sau cu trecutul, Mitropolitul Bartolomeu a câștigat, fiind aureolat de nimbul nemuririi. Astfel, el rămâne mereu contemporanul oamenilor din această țară, pe care a iubit-o și slujit-o cu demnitate, ca parte a armoniei universale și a operei desăvârșite a Creatorului.

Sclavul zilei de mâine

Aurel Sasu

elecția din publicistica Mitropolitului Bartolomeu (*Corupția spirituală*, Editura Eikon, Cluj, 2012) vine ca o târzie, dar cu atât mai necesară consolare, după surprinzătoare acțiune a unor înalți ierarhi de a mutila cea mai importantă moștenire, instituție lăsată nouă de marele om al Bisericii Române. Este vorba, firește, de Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului. O acțiune perfidă, lipsită de orice temei teologic, cultural și istoric. Povestea ei nu s-a încheiat încă. Fiindcă s-a discutat, până acum, doar despre managementul arondării (doamne, ce cuvânt, amintindu-mi de parcelările comuniste!), eludându-se problema labilității de comportament a oamenilor, direct sau indirect implicați în acest trist episod de via-

Foto: Daniel Rus

țată nouă românească. Și despre acești oameni va trebui să se discute într-o zi, dacă vrem ca Biserica Ortodoxă să nu rămână în conturul de corupție spirituală fixat de titlul cărții lansate astăzi. Corupție, în sens etimologic, însemnând chiar a strica, a altera, într-un cuvânt, a nimici. Informația Mitropolitului, din 4 noiembrie 2005, nu suportă nici un fel de răstălmăcire: reorganizarea Mitropoliei Ardealului a fost „semnată de mine și de încă șase colegi ardeleni” (p. 185). Supusă la vot, în Comisia Canonică-Juridică, propunerea a fost aprobată cu 37 de voturi și trei abțineri. Deci, nici un vot împotriva. Din păcate, după numai câțiva ani, aceeași Mitropolie a Ardealului, acum reorganizată, a fost tratată „ca o societate pe acțiuni care și-a pierdut pachetul majoritar”. Iată ce va să zică, în publicistica Mitropolitului Bartolomeu, discuția despre corupție, clientelism, injurie și vededism, între oamenii Bisericii inclusiv. Am făcut acest scurt ocol introductiv, pentru că Mitropolitul Bartolomeu însuși a abordat, problema lui „Iuda printre noi”. A lui Iuda ca trădare, neîncredere, duplicitate, vânzare de frate, lăcomie și dependență de viciu. Pragul cel mai înalt și de nedorit al corupției ca moarte.

Autorii ediției sunt oameni apropiați sufletului meu. Blândul părinte Bogdan Ivanov este cel care m-a întâmpinat, de-a lungul anilor, de câte ori urcam

spre tăcerile de taină ale omului singur, cu același cuvânt șoptit: „poftiți”, o variantă înveșmântată în zâmbet a lui: „bucurați-vă”, din care Mitropolitul își făcuse cheia ușii pururi deschise către alții. De la Radu Preda, din scrisul său elevat-academic și, argehizan, pieziș și pamfletar, am învățat multe despre cultura dialogului, despre deosebirea dintre aparența adevărului și adevăr, despre comunicare ca paradigmă a libertății și despre teama de ceea ce Eminescu numea „abuzul de puterea cuvântului”. Cumva, fericita întâlnire în credința că, după spusele lui Origen, adevărul este rostirea la nesfârșit a aceluiași cuvânt. Cuvântul lui Dumnezeu. Ceea ce făcuse, în zbciumata lui viață, Mitropolitul însuși.

În prefața cărții, se spune: firul roșu al acestei vieți a fost „dorința de libertate”. Dar, să nu uităm cât de bogată este, la Mitropolitul Bartolomeu, definiția libertății ca ispită: ontologică (relația cu Dumnezeu), individuală (relația cu celălalt), morală (zidirea în cele de folos) și teologică (libertatea în adevărul lui Hristos).

Există o expresie biblică: *neguțător de lucruri mari*. Mitropolitul Bartolomeu a fost un neguțător de mari idei. Libertatea, ne spune el, înseamnă știința de a împărți între noi o pâine. Nu oferind-o, spre a-l lipsi de libertate pe cel de lângă noi și de bucuria împărțirii cu noi. Pâinea pe care i-o dăm să fie cea a „jafului duhovnicesc”, a științei de a „fura”, în folosul mântuirii, din darurile nemăsurate ale lui Dumnezeu. Farmecul paginilor Mitropolitului vine din acel extraordinar talent de a se vorbi pe sine (în predici, biografie este aproape întotdeauna sursa speculației metafizice!). Suferința a trăit-o, tortura a cunoscut-o, trădarea a iertat-o, demnitatea a apărut-o, responsabilitatea publică și-a asumat-o. Pentru fiecare din aceste ipostaze, găsim în carte o poveste, o atitudine sau o probă de... neascultare și de ne-supunere (spus altfel, de consecvență, perseverență și încredere în sine însuși!).

Există, în filele de jurnal, o însemnare pe care am citit-o și altădată cu un fel de spaimă. Este cea din 27 aprilie 2003: „La masa de Paști – am mâncat singur”. Cum să fii singur, Doamne, mi-am zis, în lumina Învierii? L-am întrebat cândva și nu mi-a răspuns! Dar mi-am adus aminte ce scrisese într-o poezie: nu există, în lume, nici aproape, nici departe, există numai despărțire. Despre care lume vorbea? Aflăm în catrenul din 2 martie 2003: lumea cuprinsă de întuneric. Mesajul cărții este acum limpede: ca să putem ieși din acest întuneric trebuie să începem *totul* acum. Calea de urmat? Una simplă, dar mereu uitată: să nu despărțim gândul de cuvânt! Iată marea lecție a Mitropolitului Bartolomeu.

Virtutea smereniei (II)

Monahia Parascheva Buculei

personalitate a lumii monastice contemporane, vas de bună mireasmă a smereniei, în a cărui inimă a sălășluit din plin Hristos, este Cuviosul Paisie Aghioritul. Într-un răspuns dat unei fiice duhovnicești cu privire la această aleasă virtute prin care ne înrudim cu Dumnezeu, Starețul Paisie sublinia: „Dacă omul se smereste, se poate ca într-un minut să fie scăldat de Harul dumnezeiesc, să devină Înger și să se aple în Rai. Dar dacă se mândrește, poate deveni într-un minut demon și să ajungă în iad”¹. Dacă răbdarea poate să conțină ipocrizie sau cârtire, dacă simplitatea poate să cadă lesne în obrăznicie sau viclenie și dacă bucuria poate fi mai mult o satisfacție lumească și nu o veselie a duhului, după cum aprecia monahia Filothea, stareța Sfintei Sihăstriei „Sfântul Evanghelist Ioan Teologul” de la Suroti, „cel care se pleacă cu smerenie și primește loviturile celorlalți, scrie Părintele Paisie Aghioritul, *scapă de propriile umflături*”² și înfrumusețându-se urcă în cer, dar nu printr-un „urcuș lumes”, ci prin „coborâșul duhovnicesc”.

Starețul mai învăța că smerenia se poate cultiva cu sârguință, de bună voie, dar și fără de voie, prin căderi repetate, cea dintâi întrecând valoric pe cea de a doua. Pentru exemplificare, Cuviosul se folosește de pământul bun care aduce rod bogat fără îngurășământ sau gunoi și pământul slab care pentru a rodi trebuie fertilizat. El mai îndeamnă ca întotdeauna să se primească smerirea cu bucurie, ca din mâna lui Dumnezeu.

În marea lui smerenie, Gheronda atâta se miecea încât se socotea și mai rău decât scarabeul (insectă ce taie în bucățele bălegarul ce-l găsește pe drum și, făcându-l mingiuțe, le rostogolește, curățând drumul). El singur se muștra: „pe când tu, om făcut de Dumnezeu, cu păcatele tale aduni bălegar în «Templul lui Dumnezeu»”³. Nedeosebindu-se cu nimic de ceilalți Părinți, și Cuviosul Paisie Aghioritul, după cum scria într-o epistolă a sa, este de părere că cea mai sigură, mai ușoară și mai scurtă cale spre Ierusalimul ceresc este smerenia.

Un alt profund iubitor de Dumnezeu, un alt iscusit lucrător al virtuții, căruia Domnul i-a hărăzit multe daruri pentru înalta lui smerenie, a fost Părintele Porfirie Bairaktaris. Despre sine însuși mărturisea că este „cel mai mare păcătos din lume”⁴ deși se dusesse în Sfântul Munte pe când era doar un copil de 13 ani. Nutrind un adânc sentiment al nimicniciei înaintea măreției lui Dumnezeu, și el își învăța ucenicii că, pentru a primi harul, „mai întâi trebuie să ne smerim”⁵.

Un ultim Bătrân frumos asupra mărturisirilor căruia voiesc să mă opresc în expunerea mea, care a venit în Sfântul Munte de la 17 ani spre a urca în Împărăția lui Dumnezeu cu multă smerenie, este un român: Starețul Dionisie de la Colciu. Arhimandritul Efrem, egumenul Mănăstirii Vatoped, spunea că rar i-a fost dat să vadă „un om mai nobil ca părintele Dionisie”⁶. Pentru aproape 10 ani, înainte de moarte, Dumnezeu a îngăduit ca el să-și piardă vederea, dar și-a dus cu pace lăuntrică și cu multă nădejde crucea. Era în total acord cu gândirea Părinților, conform căreia ascultarea unită cu smerenia reprezintă temelia vieții duhovnicești: „Fără cuget smerit, mărturiea el, toate sunt zadarnice”⁷.

Pentru un plus de întărire duhovnicească, redau în continuare câteva capete, din prima sută, ale acestui Părinte: „Să ne smerim întotdeauna și atunci toți ne vor fi apropiați. Dar dacă ne vom ține grumazul țepăn, atunci de toți vom fi respinși”⁸; „Degeaba stăm în pustie, batem metanii, post, priveghere, rugăciune, dacă nu este cu noi dragostea și smerita cugetare. Dacă nu sunt acestea, toate celelalte rămân aici, nu merg cu noi în lumea cealaltă”⁹; „Să mă scuzați, că eu sunt numai așa, de formă om, dar încolo, vai de capul meu”¹⁰.

Cu multă stângăcie, am încercat să vă împodobesc simțirile cu unele relatări despre acest nestemat de virtute care este smerenia. Cu strălucirea ei s-au luminat dintotdeauna și monahii în văgăunile pământului, în mănăstiri, în chilii, în cetăți, acolo unde le-a fost locul de nevoiță, dovedind că au înțeles că sunt purtători de „jug bun și sarcină ușoară”. Închei cu un cuvânt al Avvei Matoi: „duceți-vă, iubiți necazul mai mult decât odihna și necinstea mai mult decât slava și a da mai vârtos decât a lua”¹¹.

⁴ KONSTANTINOS YANNITSIOTIS, *Lângă Părintele Porfirie*, Ed. Evanghelismos, Bacău, 1999, p. 253.

⁵ *Ibidem*, p. 247.

⁶ Starețul Dionisie – *Duhovnicul de la Sfântul Munte Athos*, Ed. Prodomos, 2009, p. 10.

⁷ *Ibidem*, p. 32.

⁸ *Ibidem*, p. 291.

⁹ *Ibidem*, p. 290.

¹⁰ *Ibidem*, p. 284.

¹¹ Pentru AVVA MATOI în *Patericul egiptean*, Tipărit de Episcopia Ortodoxă Română, Alba-Iulia, 1993, p. 146.

¹ CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL, *Cuvinte duhovnicești*, vol. V, *Patimi și virtuți*, Ed. Evanghelismos, București, 2007, pp. 167-168.

² *Ibidem*, p. 168.

³ *Ibidem*, p. 183.

Pedagogia interactivă – metode moderne de dezvoltare a spiritului activ

Ioana Corujan

Principiile și metodele generale ale didacticii pot fi respectate și contextualizate la specificul predării religiei, cu precizarea că fiecare principiu și metodă propusă se cere să fie întotdeauna în serviciul credinței și al misiunii Bisericii.

În lecțiile tradiționale, formele predominante de organizare a elevilor sunt cele frontale, iar în lecțiile centrate pe elev sunt dominante activitățile individuale și în grupuri mici. În scopul creării unui cadru eficient de învățare este importantă echilibrarea instruirii frontale, individuale cu instruirea organizată în grupuri/ateliere de lucru. Prin organizarea învățării în ateliere de lucru, fiecare lecție devine un experiment didactic prin care se argumentează sau se critică diferite ipoteze de lucru pe care a fost fundamentată cercetarea.

Învățământul interactiv, centrat pe elev

Modelul educațional promovat de actuala reformă a învățământului corespunde unei pedagogii active și interactive, unor practici pedagogice centrate pe elev și pe activitatea sa de învățare individuală sau colectivă. Aplicând diferite momente ale lecției strategiile și metodele activizante vom observa o creștere a calității învățării. Activitatea didactică activă determină elevul să reflecteze, să se implice conștient și motivat, să fie curios în dorința de a afla și de a acționa pe tot parcursul activităților propuse și îndrumate de profesor.

În lucrarea *Instruire interactivă*, Mușata Bocoș susține că „activizarea reprezintă rezultanta unui sistem de factori specifici procesului de învățământ, care influențează în mod direct sau indirect procesul de formare a elevilor, punerea în practică a diferitelor modalități și strategii, concepute în conformitate cu obiectivul fundamental și cu obiectivele operaționale ale activităților didactice. Învățământul activ este de tip modern, formativ întrucât el presupune, în primul rând o activizare a proceselor mentale superioare ale elevilor, care se obiectivizează în activitățile vizibile, exterioare, în competențe comportamente și conduite exterioare”.

Pentru activizarea procesului instructiv sunt importante strategiile, metodele și tehnicile utilizate. Acestea au menirea de a pune elevul în situația de a gândi, de a-și forma o opinie proprie despre subiectul propus, de a o susține și argumenta.

Pedagogia activă la ora de Religie

Metodele de dezvoltare a spiritului activ sunt utilizate permanent și la disciplina Religie. Ele implică participarea conștientă și activă a elevilor la lecție și raportul individual adus la aflarea cunoștințelor pe care profesorul le propune la un moment dat.

În acest sens Constantin Cucoș susține „Activizarea elevilor la ora de religie presupune menținerea lor într-o stare de trezie intelectuală, de încordare plăcută, de căutare a soluțiilor unor situații problemă pe care profesorul le provoacă. A fi activ la religie înseamnă: a gândi, a medita, a raționa, a merge pe firul unei gând, al unei idei... Un învățământ religios este activ atunci când reușește să schimbe caractere, să zdruncine spinii și mentalități, să purifice de relele deprinderi, să formeze oamenii pentru mai bine și pentru mai frumos”.

Metode de activitate interactivă

Propun să prezint și să demonstrez două metode de activitate independentă valorificate în pedagogia interactivă:

- ❖ studiul independent din manual și alte cărți – metoda SINELG
- ❖ lectura personală – jurnalul cu dublă intrare

Studiul independent cu manualul și alte cărți

Este o metodă didactică utilizată în toate disciplinele de studiu, indiferent de aria curriculară în care se încadrează. Această metodă este activizată de o serie de metode și tehnici pentru dezvoltarea gândirii critice. De exemplu, metoda SINELG (Sistemul Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și a Gândirii). Aceasta este o tehnică de lectură interogativ-analitică a unui text, cu scopul de a realiza sensul acestuia, de a compara informații noi extrase conștient din text cu cunoștințe anterioare și de a restructura într-o anume formă nouă.

Mușata Bocoș afirmă că se promovează prin această metodă „implicarea cognitivă activă și monitorizarea propriei

înțelegeri a conținutului ideatic de către elevi și îi încurajează pe aceștia ca înainte de a începe lectura unui text, să noteze tot ceea ce știu despre tema respectivă... apoi să citească textul și să facă pe marginea lui semne cu următoarele semnificații: «√» pentru informația cunoscută, «+» pentru informația necunoscută, «-» pentru informația contradictorie cu ceea ce știu ei, «?» pentru informația care necesită documentare”.

Urmează apoi discutarea în grup a noilor conținuturi și o raportare la inventarul de idei realizat la începutul activității. Metoda este un instrument util pentru că permite elevilor să-și urmărească în mod activ înțelegerea a ceea ce citesc, permite introducerea noilor informații în schemele de cunoaștere pe care le posedă deja și corelează noul cu ceea ce le este cunoscut.

Metodă aplicată la clasa a IV-a

– „Intrarea Domnului în Ierusalim – Floriile”

- ❖ **Comunicarea sarcinii le lucru:** - scrieți fiecare în caiete, timp de 1 minut, tot ce știți despre „Intrarea Domnului în Ierusalim”
- ❖ **Activitate frontală:** - se scriu ideile elevilor pe tablă. Se adresează apoi întrebări pentru a direcționa gândirea elevilor, pentru a le determina interesul și implicarea activă în studierea textului dat.
 - Iisus Hristos intră în Ierusalim călare pe un mânz de asin
 - oamenii L-au întâmpinat cu mare bucurie și cântări de laudă
 - arhierii și cărturarii plănuiesc să-L omoare pe Hristos
 - sărbătoarea se mai numește *Florii*
- ❖ **Activitate individuală:** - citiți fiecare timp de 5 minute textul primit. Când citiți marcați lateral textul cu cele 4 semne: „√”, „+”, „-”, „?” (specifice metodei SINELG). Se pot folosi și numai 2 sau 3 semne, în funcție de textul studiat sau de nivelul de pregătire al elevilor. Semnele marcate pe marginea textului indică nivelul cunoștințelor cititorului.
- ❖ **Activitate în perechi:** - Se acordă 5 minute pentru discutarea cu un altul (colegul de bancă) a cunoștințelor și convingerilor personale care s-au confirmat sau nu, comparând lista de idei proprii cu textul citit.

Cele 4 semne folosite pot constitui coloanele unui tabel, astfel se reușește o mai bună monitorizare a înțelegerii textului și o contextualizare a învățării.

√	—
- Hristos a intrat în Ierusalim călare pe un mânz de asin - oamenii L-au întâmpinat cu cântări de laudă și ramuri verzi de finic - planul de omorâre pus la cale de arhierii și cărturari - data Sărbătorii, cu o săptămână înainte de Paști	- întâmpinarea lui Hristos ca Împărat peste Israel
+	?
- cântarea de laudă - simbolistica așezării hainelor în calea Domnului	- împlinirea profeției - denumirea de Florii - originea ei romană

Lectura personală

– „Jurnalul cu dublă intrare”

Metoda „jurnalului cu dublă intrare” presupune citirea unui text, alegerea unui pasaj relevant și notarea comentariilor personale referitoare la acest pasaj. Metoda lecturii este mult utilizată la disciplina Religie, dacă ținem cont de importanța Sfintei Scripturi în prezentarea unor fapte și evenimente biblice. Alături de Sfânta Scriptură și manuale, la orele de religie pot fi folosite texte religioase, imagini, reviste de specialitate, dicționare, antologii, colecții de cântări religioase, cărți de rugăciune, alte cărți – bibliografie pentru lectură suplimentară.

Metodă aplicată la clasa a VIII-a

– „Sfânta Liturghie – întâlnire cu Hristos”

- ❖ **Comunicarea sarcinii de lucru:** - Citiți cu atenție textul pe care l-ați primit și alegeți un pasaj care v-a impresionat în mod deosebit. Împărțiți pagina de caiet în două. În partea stângă notați comentariile personale referitoare la acel pasaj. Aveți la dispoziție 5 minute.
 - ❖ **Activitate individuală:** - organizarea schemei pe caiet – timp de 15 minute
 - ❖ **Activitate frontală:** - se citesc pasajele alese și însemnările făcute
- Fragmentele se comentează în ordinea în care sunt în text, se arată o continuitate a ideilor și însemnărilor făcute de elevi pe marginea pasajelor și se utilizează întrebări generale pentru a-i determina pe elevi să se gândească la text în ansamblu.

„Sfânta Liturghie – întâlnire cu Hristos” – textul dat elevilor „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 54)

Pasaj 1: Slujba cea mai aleasă și mai înaltă prin care membri Bisericii Îl cinstesc, Îl slăvesc și Îi mulțumesc lui Dumnezeu este Sfânta Liturghie.

Pasaj 2: Ea a fost întemeiată de Însuși Mântuitorul când, la Cina Cea de Taină, a luat pâinea și, binecuvântând-o, a frânt-o și le-a dat ucenicilor zicând „Luați, mâncați, Acesta este trupul Meu”, apoi, luând paharul și mulțumind, le-a dat zicând: „Beți dintru acesta toți, Acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă pentru iertarea păcatelor”. La sfârșit a adăugat porunca „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea” (Luca 22, 19-20)

Pasaj 3: Sfinții Apostoli au primit împuternicirea de a săvârși din nou această jertfă spre aducerea aminte de patimile și de iubirea lui Hristos pentru oameni. Apostolii au transmis acest har preoților și arhierilor, adică tuturor celor care au fost, sunt și vor fi slujitori ai Bisericii.

Pasaj 4: Sfânta Liturghie este pentru noi cea mai scumpă slujbă la care putem participa, pentru că ea e o repetare, o reactualizare a jertfei prin care Iisus Hristos ne-a dăruit tuturor mântuirea.

Pasaj 5: La fiecare Sfântă Liturghie, noi ne întâlnim cu Hristos în mod real, sub forma pâinii și a vinului ce se prefac în timpul cântării „Pe tine Te laudăm”, în Trupul și în Sângele Său. La nicio altă slujbă omul nu-l poate primi pe Dumnezeu întreg și viu, ca la Sfânta Liturghie, pentru că nicăieri în altă parte nu poate gusta Sfânta Împărtășanie.

Pasaj 6: Și, cum fără Sfânta Împărtășanie nimeni nu se poate mântui, participarea la Sfânta Liturghie este nu doar un dar neprețuit făcut de Dumnezeu oamenilor, ci și o datorie, pentru fiecare creștin, de a fi alături de Sfinți și Heruvimi, de Hristos și de Maica Domnului, care sunt prezenți în Biserică.

Pasaj 7: Prin ritualul ei, Sfânta Liturghie repetă și simbolizează întreaga viață și activitate a Mântuitorului pe pământ: nașterea, predicarea Evangheliei, răstignirea, punerea în mormânt etc., iar momentul cel mai înalt al slujbei este prefacerea Darurilor în Trupul și Sângele Mântuitorului, care este însoțită de rugăciuni tainice ale preotului, rugăciuni de invocare a Duhului Sfânt.

Pasaj 8: În cultul Bisericii noastre ortodoxe se slujesc trei liturghii: a Sfântului Vasile cel Mare, a Sfântului Grigore Dialogul și al Sfântului Ioan Gură de Aur.

Pasaj 9: Timpul slujirii Sfintei Liturghii este duminica sau în sărbători, în ceasul al treilea (ora 9), când Domnul a fost răstignit pe cruce și când s-a pogorât Duhul Sfânt asupra Apostolilor.

Concurs literar-religios la parohia „Nașterea Domnului”

Marilena Asănica

Pa Parohia Ortodoxă Română „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca s-a desfășurat, la inițiativa Părintelui paroh Nicolae Buda, în perioada 19 februarie-18 martie 2012, Concursul literar-religios „Bucuria sărbătorii Bunei Vestiri”, aflat la a IV-a Ediție care s-a adresat elevilor din clasele III-XII. Anul acesta concursul s-a înscris în cadrul Proiectului „Copiii, Măinile lui Hristos” și a avut ca temă „Vindecarea sufletească și trupească prin Sfânta Taină a Maslului. Copiii și faptele de milostenie”. Au participat elevii din Parohia „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca și din Parohia Brăișoru din Protopopiatul Huedin, Preot paroh Dan-Ionuț Lupușan. Premiera a avut loc, duminică, 18 martie 2012, în biserica „Nașterea Domnului”, după Sfânta Liturghie. Pentru lucrările de excepție au fost premiați 9 elevi: 6 la grupa de vârstă 9-13 ani și 3 elevi la grupa 14-18 ani. Premiile au constat în diplome, cărți religioase, cărți de rugăciuni și dulciuri, înmânate de către preoții bisericii noastre, Părintele Nicolae Buda, Părintele Valentin Bochiș și Părintele Dorel Man, care i-au felicitat pe elevii premiați și s-au bucurat împreună cu toți credincioșii prezenți de roadele frumoase ale copiilor.

Mitropolitul Nicolae Bălan: 130 de ani de la naștere (II)

✎ Mircea Gheorghe Abrudan

Instalarea ca Mitropolit și inițiativele legislative

Ceremonia hirotoniei într-un arhieru și a instalării ca mitropolit a lui Nicolae Bălan a fost săvârșită în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, pe 30 mai 1920, la praznicul Pogorârii Sfântului Duh, de către mitropolitul primat, Miron Cristea, mitropolitul Moldovei, Pimen

Georgescu și episcopul Aradului, Ioan I. Papp. Fiind primul mitropolit al Ardealului de după Marea Unire, a primit investitura de la regele Ferdinand, în ziua de 17 iunie 1920,

la Palatul Regal din București în prezența familiei regale, a membrilor Sfântului Sinod și a unor demnitari români și străini.

Devenind senator de drept în parlamentul României Mari, mitropolitul Nicolae a participat la dezbaterile tuturor legilor care aveau legătură cu Biserica și misiunea ei. În cadrul dezbaterilor privitoare la unificarea BOR și necesitatea realizării unui cadru legislativ nou, pe baza căruia aceasta să funcționeze, mitropolitul Nicolae a reușit prin abilitățile sale oratorice și diplomatice să impună extinderea principiilor organizării șaguniene asupra întregii Biserici Ortodoxe din România, contribuind în mod substanțial la redactarea și adoptarea Legii și Statutului de organizare a BOR din anul 1925. Ca reprezentant al Sfântului Sinod a participat la: discutarea noii Constituții din 1923, dezbaterile Legii Învățământului (1924) și cea a Legii Cultelor (1928), dar și la discuțiile desfășurate cu ocazia ratificării controversatului Concordat cu Vaticanul (1929)¹.

Activitatea în plan cultural, teologic și educațional

Din scaunul mitropolitan, Nicolae Bălan și-a continuat activitatea cultural-teologică, sprijinind și supraveghind apariția vechilor publicații: „Telegraful Român” și „Revista Teologică”, cărora li s-au adăugat foaia religioasă pentru popor „Lumina Satelor” (din 1922) și „Oastea Domnului” (din 1930), precum și colecțiile de lucrări teologice „Seria Didactică” și „Seria Teologică” (din 1933), sau cele cu caracter educativ și misionar: „Popasuri duhovnicești” și „Veniți la Hristos”. De atenția și grija permanentă a mitropolitului Bălan s-a bucurat cu precădere monahismul transilvan, a cărui reorganizare a fost impulsionată de arhierul sibian prin rectorirea mănăstirii lui Constantin Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, întemeierea schitului Păltiniș și înființarea în Sibiu a unei mănăstiri de maici în scopul instruirii surselor de caritate. Paralel cu acest proces, mitropolitul a întemeiat și

¹ Intervențiile mitropolitului în Parlamentul României au fost publicate în cartea NICOLAE BĂLAN, *Biserica și Viața*, Editura Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1947, pp. 57-220.

două așezăminte filantropice, un internat pentru orfani în Sibiu și un azil de bătrâni, numit „Cârja bătrâneților” în Săliște.

Continuând tradiția șaguniană în planul educației clerului și a tineretului mirean, mitropolitul Nicolae Bălan a ridicat vechiul Institut teologic-pedagogic din Sibiu la rangul de Academie cu patru ani de studiu (1927), obținând, totodată, începând cu anul 1943, dreptul de a conferi licența în teologie. În scopul formării unui corp academic competent a trimis o pleiadă de tineri teologi la studii în diferite universități din țară și de peste hotare, ajutând la formarea viitorilor dascăli renumiți, precum: Nicolae Colan, Nicolae Popoviciu, Nicolae Mladin, Dumitru Stăniloae, Nicolae Neaga, Liviu Stan, Grigorie Marcu, Spiridon Căndea, Dumitru Călugăru ș.a. Pentru nevoile studenților și ale profesorilor Academiei a ridicat o capelă și un local propriu pentru biblioteca mitropolitană, dotând-o cu un valoros fond de carte din țară și din străinătate. El este, de asemenea, ctitorul Școlii de cântăreți bisericești „Dimitrie Cunțan” (1927), a Școlii normale de băieți „Andrei Șaguna” și a Școlii de fete din Sibiu.

Contribuții în dezbaterile Sinodului și ca reprezentant al acestuia

Ca membru al Sfântului Sinod din anul 1920, mitropolitul Nicolae Bălan a fost nu de puține ori sufletul discuțiilor, după cum mărturisea patriarhul Teoctist, care i-a fost coleg în sinod timp de șapte ani: „La ședințele sinodale, prezent cu punctualitate, îi auzeam intervențiile de o profundă cunoaștere a realităților pastorale, rostite în graiul atât de specific, aducând, asemenea marilor înțelepți și duhovnici, în ciuda unor necruțătoare probleme, cuvânt autoritar de echilibru, contribuind cu experiența sa la îmbunătățirea energiilor vâslaşilor Sfântului Sinod [...]. În ședințele Sfântului Sinod, gândul și cuvântul său zburau ca și cele din numeroasele sale studii și scrieri, direct din paginile Sfintei Scripturi, din cele ale Sfinților Părinți sau ale unor mari gânditori și filosofi, mereu în sprijinul Bisericii, a pururei ei activități și întineriri”². El a reprezentat BOR la începutul mișcării ecumenice, luând parte la „Congresul ecumenic de la Stockholm” din 1925 și la „Conferința pentru ecumenism practic de la Berna” din 1926, iar în lunile septembrie-octombrie 1925 s-a aflat în fruntea unui pelerinaj în Țara Sfântă și la scaunele patriarhale de la Constantinopol, Ierusalim și Alexandria.

În anii celui de al Doilea Război Mondial Nicolae Bălan al Ardealului s-a implicat activ în susținerea intereselor românești atât în Transilvania de Nord, ocupată de hortiști în urma Dictatului hitlerist de la Viena din septembrie 1940, cât și a misiunii religioase organizate de BOR în Basarabia și Transnistria, în scopul revigorării vieții ecleziale a celor două provincii. Un aspect aparte din activitatea mitropolitului îl constituie atitudinea sa față de populația evreiască din România, în acest sens, în toamna anului 1942 reușind ca prin intervențiile sale directe adresate mareșalului Ion Antonescu să zădărnicească o parte din directivele Berlinului cu privire la deportarea evreilor români. Acțiunea ierarhului Nicolae Bălan este confirmată de memoriile lui Alexandru Șafran, șef-rabinul Cultului Mozaic din România între anii 1939-1948, precum și de scrisoarea primită de către mitro-

² PF TEOCTIST, „În amintirea Părintelui Mitropolit Nicolae Bălan, cu prilejul comemorării a cincizeci de ani de la trecerea sa la cele veșnice-6 august 2005”, în *Vestitorul Ortodoxiei*, anul XVI, Nr. 363-364, 30 septembrie 2005, p. 8.

polit de la un fruntaș al comunităților evreiești, Josef Grünberger, în 27 septembrie 1944, care-l numește „un luptător eroic și un salvator [al evreilor n.n.] de la nenorocire și pieire”³.

Perioada păstoririi sub regim comunist

Sfârșitul conflagrației mondiale, instaurarea treptată a regimului comunist și raporturile mitropolitului Bălan cu noua putere politică de la București reprezintă o perioadă încă destul de puțin cunoscută din viața ierarhului. El și Mitropolitul Nicolae Colan, care i-a urmat în scaun, au fost singurii arhieri ortodocși din vechea generație rămași în funcție până la moarte. Cert este faptul că, urmând tradiției șaguniene și stabilind o relație bună cu Petru Groza, fiu de preot ortodox din Hunedoara, mitropolitul Bălan a încercat să protejeze Biserica, apărându-i interesele, evitând însă intrarea în conflict direct cu autoritățile și reușind, totodată, să se mențină pe scaunul mitropolitan. Singurul moment de succes și bucurie duhovnicească al ultimului său deceniu de viață l-a reprezentat cu siguranță reîntregirea Bisericii Ortodoxe românești din Transilvania. Împlinirea acestui deziderat a fost, de altfel, una din principalele ținte ale păstoririi sale, pentru care a militat continuu odată cu înscăunarea sa ca mitropolit, văzând în ducerea la bun sfârșit a acestui act împlinirea dorinței înaintașilor, exprimată cu claritate în programul adoptat de Adunarea Națională a românilor de pe Câmpia Libertății din Blaj la 3/15 mai 1848. În numele Sfântului Sinod al BOR, mitropolitul Bălan a fost cel dintâi care a salutat hotărârea celor 36 de protopopi din 1 octombrie 1948 de a rupe unirea de la 1700 cu Roma și de a reveni în sânul Bisericii Mame Ortodoxe, delegația acestora fiind întâmpinată în sala sinodală pe 3 octombrie 1848 prin cuvintele: „Vă primim cu dragoste și să vă simțiți în sânul Bisericii Ortodoxe ca la voi acasă. Căci ea e tot așa de mult și a voastră ca și a noastră”, exprimându-și totodată bucuria „că suntem iarăși în Ardeal un singur popor cu o singură Biserică strămoșească”⁴.

Instaurarea terorii comuniste și acapararea tuturor părgiilor puterii de către noul regim au grăbit cu siguranță sfârșitul pământesc al mitropolitului Bălan, om cult și demn, care venea dintr-o altă epocă, pe ai cărei reprezentanți partidul își propusese încă de la început să-i elimine din societate. Astfel, după ce „în ultimii ani slăbise în putere și se sprinjea în bastonul negru cu măciulie de argint, iar silueta lui falnică scăzuse mult și mâna dreaptă îi tremura”⁵, mitropolitul Nicolae Bălan s-a mutat la cele veșnice la 6 august 1955 după ce condusese destinele Bisericii ortodoxe transilvane cu tact și înțelepciune vreme de treizeci și cinci de ani. Conform dorinței sale, a fost înhumat în biserica Mănăstirii Sâmbăta de Sus, unde în anul 1993, după finalizarea rezidării incintei mănăstirești, rămășițele sale pământești au fost mutate în noua criptă a mitropoliților, alături de trei dintre arhipăstorii care i-au urmat în scaunul mitropolitan: Nicolae Colan, Nicolae Mladin și Antonie Plămădeală.

³ Un fragment din scrisoarea lui Josef Grünberger către mitropolitul Nicolae Bălan din 27 septembrie 1944 a fost publicată de mitropolitul Antonie Plămădeală în *Telegraful Român*, nr. 13-14, 1 aprilie 1982, p. 3.

⁴ GHEORGHE VASILESCU, „Amintirea Mitropolitului Nicolae Bălan”, în *Vestitorul Ortodoxiei*, anul XVI, Nr. 363-364, 30 septembrie 2005, p. 5.

⁵ LIDIA STĂNILOAE IONESCU, *Lumina faptei din lumina cuvântului. Împreună cu tatăl meu, Dumitru Stăniloae*, Ediția a II-a revăzută, Editura Humanitas, București, 2010, p. 266.

Moralitatea tinerilor și învățătura biblică (II)

✎ Marin-Marius Truculescu

flându-mă la o vârstă înaintată, fiind trecut prin multe probleme ale vieții sociale și culturale, cu bucuriile, dar și cu necazurile, cursele și ispitele ei, doresc să atrag atenția asupra problemelor celor mai înșelătoare și care pândesc din copilărie pe omul needucat de profesori în cadrul școlii sau, în primul rând, de părinți în familie. Mai ales de părinți sunt cei care ar trebui să știe cum să-și educe copiii, însă puțini știu acest lucru. În multe cazuri nici ei nu au avut un mediu de viață mai bun, iar la biserică, unde ar mai putea învăța despre moralitate, merg prea rar sau chiar deloc.

Printre multele probleme ale vieții cu care se confruntă tinerii, se numără consecințele unui trai ușuratic, imoral: desfrânările sexuale. Iar un răspuns la aceste provocări poate fi găsit doar în credința care formează conștiința și menține moralitatea atât de necesară unei societăți, mai ales în vre-

murile noastre, în care multe scene lascive și provocatoare sunt difuzate „liber” de canalele de televiziune.

Învierea Domnului, fundamentul credinței

Dumnezeu – Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt – există din veșnicie. Fiul S-a întrupat de la Duhul Sfânt de peste două mii de ani (numărătoarea anilor începe de la nașterea lui Hristos), luând chip de om pentru mântuirea noastră, și a purtat numele (dat de înger) Iisus, Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 31-35).

Este important să mai menționăm că Iisus Hristos a spus de mai multe ori apostolilor Săi că El va fi omorât, dar va învia a treia zi (după cum au scris de mai înainte prorocii despre El). Și fiind într-adevăr ucis și înviind a treia zi, Sfinții Evangheliști au scris despre moartea și Învierea Sa. Redăm aici numai relația Sfântului Evanghelist Ioan: „Și fiind seară, în ziua aceea, întâia a săptămânii (Duminica), și ușile fiind încuiate unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă! Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii văzând pe Domnul. Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate; și căroră le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 19-23).

De la Învierea din morți până la Înălțarea Sa la cer, El S-a arătat de mai multe ori ucenicilor Săi, îndemnându-i să meargă în toată lumea și să propovăduiască tuturor neamurilor Evanghelia, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh și învățându-le să păzească toate câte le-a poruncit lor (cf. Matei 28, 19-20).

Dacă Domnul Iisus Hristos nu ar fi înviat, este clar că, după moartea Lui, apostolii n-ar mai fi propovăduit tuturor neamurilor cu prețul vieții lor. Și nimeni nu poate spune că apostolii lui Hristos au propovăduit și au scris minciuni, decât numai cei stăpâniți de satana, care speculează și interpretează greșelile noastre în mod diabolic. Să nu se uite însă că numai Dumnezeu este fără de păcat și că tocmai pentru aceasta a venit Fiul lui Dumnezeu în lume: să ne ierte (dacă ne va părea rău), să ne răscumpere, să ne mântuiască, să moară din iubire pentru noi și să învieze a treia zi din morți pentru a ne întări în credință și în hotărârea noastră de a lupta cu patimile din noi. Iar cu privire la în-doiala unora despre Înviere, Sfântul Apostol Pavel îi mustră zicând: „dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră. Ne aflăm încă și martori mincinoși ai lui Dumnezeu[...]” (1 Corinteni 15, 14-15).

„De dragul frumosului” la Paris (cronică întârziată și neconvențională, IV)

Costion Nicolescu

(continuare din numărul anterior)

Festivalul s-a încheiat duminică, după Sfânta Liturghie, printr-o punere în scenă a unei nunți, așa cum se face ea în chip tradițional în Oaș. Părintele stareț de la mănăstirea Bixad, Arhimandritul Emanuil Rus, a venit în acest scop cu o serie de oameni și cu costumele aferente. Au mai colaborat: Muzeul Țării Oașului și Primăria comunei Bixad. Li s-au adăugat foarte mulți oșeni din regiunea pariziană. După unele aprecieri, au fost prezenți în după-amiaza aceea peste o mie de oameni. Era uimitor cum mireasa, foarte frumoasă, odată dezbrăcată de straiile de nuntă, devenea obișnuită, pierdea strălucirea. Au fost reprezentate alaiurile miresei și al mirelui, a fost prezentată o suită de jocuri și de strigături de nuntă. Poate că ar fi fost bine să se explice de la microfon fiecare moment, pentru cei care nu cunoșteau ritualul. Oșenii s-au comportat ca gazde. Sticlele cu horincă, aduse de la mama ei de acasă, circulau prin mulțime, din mână în mână. S-au bucurat în continuare de posibilitatea care li se oferise de a se întâlni. Am văzut oameni serioși, de toată nădejdea, care știu să muncească bine, dar știu și să petreacă bine. N-au întrecut măsura. Pe la șapte și jumătate, având în vedere statutul de mănăstire al locului, s-a dat stingerea. Au ajutat și norii negrii de ploaie care s-au ivit pe cer. Am stat de vorbă cu câțiva dintre acești oameni, impresionanți prin rectitudinea lor, prin felul demn în care-și afirmă apartenența, deși este clar că cei mai mulți dintre ei sunt deja definitiv stabiliți acolo. Erau foarte bine organizați. Gheorghe Cărciu era șeful lor. Acolo e poreclit Gheorghe din Sărbători. Răspundeau toți la semnalele lui. Când s-a pus problema că manifestarea trebuie susținută și financiar și că numele de oșean trebuie să fie cu cinstire, s-a adunat imediat o sumă impresionantă, de unde până atunci coșurile erau aproape goale.

Părintele Constantin Târziu, foarte popular, cum îi este firea, a pus mâna pe acordeon și, punându-și în valoare și vocea baritonală, a cântat cu „nuntașii” cântece patriotice și cântece de petrecere. În general, din tradiția ardelenescă.

Momente neoficiale

Au fost momentele „oficiale” ale Festivalului, dar au fost și momente colaterale, și ele necesare, și ele frumoase, cu farmecul lor neoficial. În ceea ce mă privește, momentul acesta s-a petrecut la trecerea dinspre ziua de vineri spre cea de sâmbătă. Concertul de vineri seara a avut loc la o bisericuță luterană de lângă Place d'Italie. O bisericuță recent restaurată, simplă, plăcută, dar care se vedea că nu prea este slujită. Că nu prea au loc în ea slujbe. Lucrul acesta ne-a făcut pe mai mulți dintre noi să ne gândim ce bine i-ar prinde lăcașul acesta Bisericii noastre, pentru a crea acolo o nouă parohie, de altfel foarte necesară. În felul acesta a gândit și Înalt Preasfințitul Iosif, care a stăruit mult timp la vorbă cu un pastor care îngrijea de locaș și care venise să-l încuie. Și ideea s-a dovedit a nu fi năstrușnică, numai că alții descoperiseră înaintea noastră această oportunitate și intraseră pe fir. Era o seară plăcută la Paris, unde vara se întunecă totdeauna mai târziu decât la București, fiind mai la nord. Eram mai mulți cei care stăteam de vorbă, ne simțeam bine și întârziam să ne despărțim în fața bisericuței. Până a căzut noaptea. Inițial, relaxat după emoțiile prestației mele, mă gândisem să cobor pe jos până la Jean de Beauvais, unde stăteam. Dar, cum mi s-a spus că drumul acela nu era prea frumos și cum era și destul de târziu, am acceptat propunerea părintelui Emilian Marinescu de a mă duce acasă cu mașina lor, fiindu-le oarecum în drum. Eram cu toții osteniți, la capătul unei zile încărcate, plină de felurite emoții. Dar poate că, de această dată, cea mai ostentă era doamna preoteasă, Alexandra, care trăsese tare pentru finalizarea expoziției la momentul vernisajului. Promise în dar de la cineva o cutie cu patru sticle mititele de bere bună, dintre care una se epuizase deja. „Hai să le bem pe malul Senei și să mai stăm de vorbă”, a propus ea, când s-a apropiat momentul să cobor. Ce s-o bei,

că se încălzise tare. „Atunci, a stăruit preoteasa, care simțea nevoia unui epilog special la ziua respectivă, hai să mergem, la un restaurant!” Preoteasa Alexandra este o maramureșeană aprigă. Când își pune ceva în minte, să înfăptuiască, nimic nu-i stă în cale. Dar, de fapt, nici nu vroia nimeni aceasta în momentul acela. Și părintelui ei și mie ne surâdea a stăruii încă puțin împreună. „Bine, spun, dar la Jean de Beauvais poarta se închide la ora 11 și nu mai pot intra”, mi-am exprimat eu îngrijorarea proprie. Mă și vedeam petrecând noaptea prin cine știe ce cotlon, printre *clochards!* „Lasă, că-l trezim pe părintele Iulian ca să-ți deschidă”.

La Restaurantul libanez

Părintele a parcat mașina și am pornit pe străduțele Cartierului Latin dinspre Sena. Ne-am oprit până la urmă la un restaurant libanez. Nu era nici o masă liberă, așa că, până la urmă, am cerut îngăduința să ne așezăm la masa unei perechi, care petrecea în calmă tandrețe. El era vizibil mai în vârstă decât ea, dar amândoi oameni de treabă. Intrigat de veșmântul preoțesc al părintelui Emilian, domnul a început să ne chestioneze, sincer interesat, în legătură cu credința noastră. Ne-a oferit apoi sticla de vin rozé abia începută, recomandându-ne vinul respectiv ca bun. După un timp, în care am discutat cu plăcere și bunăvoință de ambele părți, au plecat luându-și rămas bun călduros și primind o invitație din partea părintelui, ca să vină pe la el, la biserica, să cunoască mai îndeaproape ceea ce-l interesează.

Intrarea în Biserica Ortodoxă Română de pe strada Jean Beauvais, Paris

După plecarea lor, un tânăr de la masa învecinată a intrat și el în vorbă, tot cu interes față de credința părintelui. Era în mod vădit absolut ignorant în acest domeniu, dar plin de deschidere. Între timp venise pe la masa noastră patronul, care s-a dovedit a fi creștin ortodox. Am comandat cele specifice la un restaurant libanez. Este vorba, în principal, despre 10 până la 15 feluri, puse în mici farfurioare adânci de ceramică rustică. Fiecare mesean ia din fiecare farfurioară ce-i place și cât îi place și mănâncă. Pâinea este cunoscută pâine libaneză, un fel de lipie. Am avut toți o mică ezitare la cele câteva feluri care presupuneau carne, deoarece era încă vineri. Patronul ne-a spus că la Beirut trecuse deja de miezul nopții și era sâmbătă. Ne-am gândit că același lucru era valabil și pentru București, și atunci nu ne-am mai făcut probleme. Pe lângă vinul dăruit de comeseni, am mai luat o sticlă de același fel. Ne simțeam nespuse de bine comentând evenimentele Festivalului și oamenii din jurul lui. Restaurantul închidea la ora 12, dar când ne-am ridicat de la masă, trecuse binișor de miezul nopții.

Pe treptele de la Collège de France

Bineînțeles, poarta de la casa parohială din Jean de Beauvais era închisă. Noi, veseli, l-am sunat pe părintele Iulian care a coborât în stradă după câteva minute cu ochii cârpiți. Îl sculasem din acel preadulce prim somn. Am început să vorbim, dar cum glasurile aveau ecou acolo, ne-a sugerat să mergem mai încolo, ca să nu-l trezim pe părintele Constan-

tin, a cărui cameră se află deasupra porții, la etajul al doilea. Ne-am dus pe una din scările de la scuarul din față de la Collège de France. Preoteasa ne-a propus cele trei sticlute de bere, dar care nu s-au dovedit a fi decât o picătură neîndestulătoare pentru patru suflete însetate de viață. Părintele Iulian a fost somat să se ducă să mai coboare o sticlă, ceea ce a și făcut. Noaptea era frumoasă și liniștită. Apoi, se vedea că a doua zi este liberă. Grupuri de tineri treceau din când în când, bine dispuse și ele. Ne simțeam bine, aveam ce discuta, aveam ce pune la cale, așa încât nu ne venea să ne despărțim. Eu aveam totuși o întâlnire a doua zi, la ora 8 și un sfert, și mă uitam îngrozit cum limbile ceasului se apropiu a arăta ora 3, temându-mă că nu aveam să mă trezesc la timp și o să ratez întâlnirea. Scena era de un farmec nespuse. Eu cu doi preoți, dintre care unul în reverendă și unul abia scos din așternut, și o preoteasă bine dispusă, petrecând ca niște studenți fără grijă, pe treptele de la Collège de France. Și totul se păstra în limitele deplinei decențe. Tocmai de aceea era atât de frumos...

Ultimele ore

În noaptea premergătoare plecării am fost găzduit de familia părintelui diacon Ioan Drăgănicea, care este și secretarul eparhial. Au închiriată o căsuță foarte cochetă, în vecinătatea Mitropoliei. Am stat până spre miezul cu frumoasa doamnă preoteasă și, îndeosebi, cu soacra părintelui. Asta după ce mai întâi m-am jucat și le-am citit povești celor doi copii mai mari, extrem de prietenoși și de inteligenți. Sigur, bebelușul nu putea participa. S-a dovedit că aceasta participase timp de mai multe veri la organizarea unor tabere de pictură în casa ei din Brebu bănațean. La acele tabere participaseră și prietenii mei din grupul Prolog. Unele pânze erau de văzut pe pereții casei din Limour, ca un semn de salut din partea prietenilor mei.

Luni, în zori, aveam să plecăm la aeroport. Eram șapte maturi și un copil de transportat. Plus șoferul. Cum mașina mitropoliei nu ne putea cuprinde pe toți, părintele Emilian a acceptat să-și împrumute mașina sa, tocmai potrivită, și să o ia, în schimb, până a doua zi, pe cealaltă. Întoarcerea acasă înseamnă bucurie, dar întotdeauna și un pic de nostalgie în legătură cu ceva care s-a sfârșit...

Epilog

Meritul acestei prime manifestări, care se dorește a deveni anuală și tradițională revine întregii Mitropolii. Ea n-ar fi fost, desigur, posibilă fără implicarea și participarea directă, la pregătiri și la desfășurare, a Înaltpreasfințitului Iosif, care a știut cum să încurajeze și să sprijine inițiativa echipei sale, o echipă destoinică, care, în general, reușește să depășească slăbiciunile omenești care intervin în orice comunitate. După aceea toate sectoarele de activitate ale Mitropoliei s-au implicat și au avut de biruit dificultăți nu ușoare. Dacă l-am aminti numai pe cel economic, pentru că o astfel de manifestare cu destulă cheltuială se ține, iar Mitropolia este departe de a fi o eparhie cu mari resurse. Ba, dimpotrivă. Românii din diaspora nu sunt prea generoși la pungă, fie din neputință, fie din fire. Eu am avut cel mai mult de a face cu sectorul cultural, condus de părintele Emilian Marinescu. Festivalul a fost cu precădere cultural, dacă nu punem la socoteală latura liturgică, una care oricum s-ar fi desfășurat și fără festival, numai că în condițiile date a căpătat altă amploare. Cot la cot cu părintele, punându-și în joc întreaga energie, întreaga mândrie moroșană, întreaga putere de persuasiune, a fost doamna preoteasă Alexandra. Câte strădanii ca să aduni la un loc atâtea nume, să coordonezi atâtea evenimente, să faci față atâtor participanți, fiecare cu pretențiile lui, mai mult sau mai puțin îndreptățite. Ei au pregătit și au condus lanțul de evenimente culturale din fiecare zi. Unul, părintele, foarte la vedere, moderând marea majoritate a evenimentelor, cealaltă din culisele evenimentelor, făcând față miilor de detalii prevăzute și neprevăzute. La sfârșit erau, pur și simplu, epuizați, dar și bucuși că duseră la bun sfârșit o întreprindere extrem de complexă și de grea și că lumea, în marea ei majoritate, a fost cât se poate de mulțumită. Și, cu adevărat, ceea ce s-a făcut în această vară la Mitropolia din Franța a fost un început bun, care merită continuat și care merită sprijinit de cei implicați în viața Bisericii, de acolo și de aici.

Pelerinaj în Țara Sfântă - Sărbătoarea Învierii Domnului la Ierusalim - 9-15 aprilie 2012

Ziua I: Plecarea din București și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv. Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitianul și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate - sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Părăsim Haifa și ne îndreptăm spre Tiberias. Cazare și cină Hotel de 3* în Tiberias.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii unde a avut loc prima minune din Galileia: transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul apropiat și a biserici ortodoxe Sf. Gavril cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la față. Deplasare la Muntele Fericirilor, vizitarea biserici. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirea pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru). Opțional și în funcție de timp – plimbare cu o copie a „bărcii lui Iisus”, pe apele Mării Galileii și vizită la Capris-fabrica de aur și diamante. Cină și cazare în Tiberias.

Ziua III: Mic dejun. Deplasare la Bethleem. Vizitarea bisericii orodoxe și a criptei unde s-a născut Domnul, apoi a Bisericii romano catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu minibuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica românească din Ierusalim. Cină și cazare în Bethleem la Hotel de 4*

Ziua IV: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și al Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Fleuit (Domnul a plâns), Grădina Getsimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Getsimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa cu cele 14 stații în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, vizitarea paracliselor sfinte. După amiaza, vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui Rege David. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*

Ziua V: Mic dejun. Deplasare Ierusalim- Ierihon. Intrăm în orașul Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă unde vom vedea Dudul lui Zahau, Biserica și Căminul românesc de la Ierihon Coborâm la Iordan, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Treceam pe lângă Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. În caz de timp favorabil, intrare gratuită la strandul Chibutului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte. Cină și cazare Ierusalim la hotel de 4*

Ziua VI: Trezire matinală pentru participarea la ceremonia Venirii Sfintei Lumini în Biserica Sfântului Mormânt.

Ora 03:00 (opțional) deplasare cu autocarul la una din Porțile Cetății Sfinte pentru a încerca intrarea în incinta Cetății și în apropierea Sf. Mormânt (datorită numărului mare de pelerini, NU se garantează accesul în zona Sfintei Biserici). Program liber în zona Cetății Sfinte.

Ora 15:00 – După venirea Sfintei Lumini, întâlnire la Poarta Jaffa pentru deplasare pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului și Foișorul „Cina cea de Taină” și mormântul marelui rege David. Vizită la zidul Plângerii. Cină și cazare la hotel de 4* în Ierusalim.

Ora 23:30 (Opțional) – Participarea la Sfânta Liturghie de Paște de la miezul nopții la Biserica Românească din Ierusalim.

Ziua VII: Mic dejun. Vizită de despărțire la Sf. Mormânt și program liber în Cetatea Sfântă. Deplasare la Lod-antica Lida, unde se află biserica și mormântul Sf. Gheorghe și apoi spre aeroportul Ben Gurion.

Preț: **820 Euro**

Prețul include: bilete de avion București – Tel-Aviv și Tel-Aviv – București; taxe de aeroport; asistență în aeroport la

sosire și plecare; primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; 6 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), Betlehem (2 nopți) și în Ierusalim (2 nopți) - categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina; 6 zile demi-pensiune (mic dejun și cină); taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Betlehem, Gradina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor); autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; ghid evreu de naționalitate română în Israel; preot însoțitor pentru grup;

Pretul nu include: tips-uri (30 €) - (se achită în Israel); asigurarea medicală de sănătate; transportul la aeroportul Otopeni - București.

Acte necesare: pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării

Nota: în toate hotelurile de 3 și 4*, camerele sunt dotate cu aer condiționat, baie, telefon, TV pe cablu. În funcție de măsurile de securitate, programul poate fi modificat, ca ordine de desfășurare, sau înlocui unele obiective și hoteluri. Programul și eventualele vizite opționale se vor efectua în funcție de timpul material necesar și nu sunt incluse în preț.

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A VADULUI
FELEACULUI ȘI CLUJULUI

CENTRUL DE PELERINAJE

Piața Avram Iancu, nr. 2, Cluj - Napoca (RO)

Tel./ Fax: 0264/431020 și 0723583822;

E-mail: moldovandumitru@yahoo.com; pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

KEITH WARD,
*Marile întrebări
din știință și religie,*
traducere din limba
engleză de Dina Litzica,
Ed. Curtea Veche,
București, 2011, 376 p.

mul este o ființă interogativă. Pentru a găsi răspunsuri la întrebările pe care ni le punem apelăm la știință, artă, religie. Știința cunoaște o dezvoltare deosebită astăzi. Această evoluție marchează întreaga perspectivă pe care o avem asupra lumii. Arta, și religia sunt influențate și ele de noua imagine a cosmosului pe care ne-o propune știința.

Cartea lui Keith Ward se concentrează asupra raportului dintre știință și religie, în special asupra modului în care noile descoperiri influențează credința. Autorul este preot anglican, profesor universitar de filosofie, teologie și studii religioase, membru corespondent al Academiei Britanice și membru în Consiliul Institutului Regal de Filosofie din Marea Britanie. De asemenea a scris peste douăzeci și cinci de volume de teologie, filozofie și religie.

Keith Ward ne propune zece întrebări despre natura lumii și a omului pe care le analizează atât din prisma cunoștințelor și ipotezelor oferite de anumiți oameni de știință, cât și din perspectiva mai multor tradiții religioase precum: creștinism, budism, hinduism, confucianism, taoism, islamism și iudaism. Aceste întrebări sunt: „Cum a început universul? Cum se va sfârși universul? Este Creația compatibilă cu evoluția? Legile naturii exclud miracolele? Care este natura spațiului și a timpului? Mai putem vorbi despre suflet? Este știința singurul drum cert spre adevăr? Poate oferi știința o explicație pe deplin naturalistă pentru credințele morale și religioase? Știința reușește să facă desuetă credința în Dumnezeu? Știința acceptă revelația și acțiunea divină?”

Vedem că avem de a face cu întrebări actuale și care ne scot din confortul unei credințe care uneori este confundată cu o ideologie pseudoștiințifică. Autorul nu neagă descoperirile științifice, ci, din contră, este deschis spre acestea și spre provocările pe care ele le nasc în cadrul religiilor. De asemenea volumul are o dimensiune ecumenică, Keith Ward analizând și modul în care diferite tradiții religioase pot fi influențate de noile descoperiri științifice.

Volumul reușește cu siguranță să ofere o sinteză a câtorva probleme care vizează viața credinței în contextul evoluției cunoașterii și să demonstreze chiar, că religia nu este ceva depășit și care ar ține de timpul trecut.

Laudă cuvântului

✎ Mircea Gelu Buta

uțini dintre noi își mai aduc aminte anul 1993, când în capitala Ardealului, dominată de naționalismul radical, își făceau loc pe scena publică românească câteva personalități, care în scurt timp vor reuși să se impună și să rămână pentru mult timp de atunci încolo în memoria colectivă. Este vorba de Arhiepiscopul și Mitropolitul Bartolomeu Anania și rectorul Andrei Marga, pe care majoritatea celor prezenți am avut privilegiul să-i ascultăm, să-i admirăm și, de ce nu, să-i regretăm atunci când nu mai sunt în proximitatea noastră imediată.

Efortul și strădaniile depuse de cei doi intelectuali în restabilirea legăturii dintre credință, cultură și viața civică par astăzi cu atât mai necesare și laudabile cu cât vedem cu tristețe cum dintr-un popor curajos, moral, ospitalier și patriot, ale cărui exemple de civism erau Avram Iancu sau Alexandru Ioan Cuza, am ajuns să ne auto-identificăm în mod negativ ca o națiune lipsită de repere morale, formată din hoți, femei cu moravuri ușoare, orfani, incultți, o țară lipsită de structuri funcționale, unde lupta pentru bani și putere capătă cele mai hidoase forme. Oare cum am ajuns să uităm cine suntem ca popor și ne-am îndepărtat treptat de toate lucrurile cu care până nu demult ne mândream ca români?

Sunt convins că ne dorim cu toții un viitor mai bun pentru copiii și familiile noastre, iar acest lucru nu este posibil decât redobândindu-ne respectul de sine ca națiune. Este un efort dificil pe care suntem sortiți să-l facem într-un moment când însăși Europa se confruntă cu dificultăți majore, precum gravul declin demografic, dublat de pătrunderea pe continent a numeroase alte naționalități, o gravă criză de lideri, creșterea sărăciei, teama față de viitor, dar și o scădere dramatică a calificării profesionale comparativ cu China, Japonia și America.

Iată de ce diagnozele și clarificările pe care intelectuali precum profesorul Andrei Marga încearcă să le facă în spațiul public sunt cu atât mai binevenite cu cât apatia civică și politică plutește demolator peste România.

Oare cum se va putea crea în România cultura valorilor și devoțiunea pentru adevărul că intelectualul este cel ce se dedică celorlalți, atâta timp cât din reflecțiile etice asupra intelectualului român, făcute de Lucian Boia, în splendida sa lucrare „Capcanele istoriei. Elita românească între 1930-1950”, apărută la Ed. Humanitas, București, în anul 2011, reiese cu claritate că „adaptarea” a fost modalitatea cea mai la îndemână printre intelectualii autohtoni de a se plia pe meandrele istoriei. În definitiv, valoarea morală a unei persoane se stabilește cu ocazia alternativelor și riscurilor, de aceea „*fiecare persoană are propriul profil și propria poveste*”.

Admirația mea pentru prof. Andrei Marga nu pornește nici din calcule, nici din fătărnicie și nici din recunoștința unui stomac îndestulat. Ea a încolțit încetul cu încetul în momentul în care am înțeles că motorul prodigioasei sale activități nu este numai convingerea abstractă a omului de cercetare științifică, numai concluzia firească a unor premise strâns analizate de un logician, ci simțirea lui caldă, cu atât mai puternică cu cât este mai interioară și cu cât se forțează, nu s-o exteriorizeze prin cuvinte, ci s-o concentreze în acțiune.

Un alt lucru care m-a impresionat la prof. Andrei Marga este puterea exemplului personal. În galeria marilor noștri intelectuali, domnia sa înfățișează pilda unei armonii depline între om și operă. Educația prin exemplul personal, iată idealul oricărei pedagogii, fie ea școlară, socială sau politică.

Asemenea Arhiepiscopului Bartolomeu Anania, prof. Andrei Marga are ceva din fanatismul apostolului. Fără să cezeze nici un pas la campaniile dezlănțuite uneori împotriva lui, ignorând sau disprețuind atacurile și injuriile, căci le cunoaște pricinile și valoarea, prof. Andrei Marga a continuat de-a lungul anilor să-și urmeze drumul drept, fără a se intimida de vârful otrăvit al săgeții, dar nici nu s-a îmbătat cu fumul aromat al cădelniței.

Iată de ce, domnule prof. Andrei Marga, bistrițenii vă revendică ca pe unul din cei mai aleși producători de valori educative și încearcă să vă exprime prin vocea mea, nemărginita lor admirație, recunoștință și iubire.

✎ Călin Emilian Cira

ÎPS ARHIEPISCOPUL ȘI MITROPOLITUL ANDREI

Joi, 1 martie: Face o vizită pastorală în parohiile Pata și Boju, *protopopiatul Cluj I*. La reședință îl primește pe PS Ignatie Mureșeanul, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Spaniei și Portugaliei. În Catedrală, săvârșește slujba Pavcerniței Mari și Canonul Sfântului Andrei Criteanul și rostește un cuvânt de învățătură în deschiderea serilor duhovnicești de joi.

Vineri, 2 martie: Vizitează Marea Abație benedictină de la Melk, *Austria*.

Sâmbătă, 3 martie: În Aula Magna a Universității din Slazburg, *Austria*, participă la sesiunea anuală festivă a Academiei Europene pentru Științe și Arte.

Duminică, 4 martie (Duminică Ortodoxiei): În Catedrală, slujește Sfânta Liturghie și citește Pastorală Sfântului Sinod la Duminică Ortodoxiei; îl hirotonește diacon pe teologul Ioan Tănase Chiș. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Pavcerniței Mari și rostește o cateheză.

Luni, 5 martie: Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. La reședință, îl primește pe Christian Rave, directorul de Departamentul de burse al EKD, *Germania*. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan” din Cluj-Napoca și terenul viitoarei biserici „Sf. Ioan Gură de Aur” din cartierul Mănăstur.

Martți, 6 martie: Face o vizită pastorală în parohia nou înființată pe *Valea Ghinzii - Valea Jelnei și în comunitățile din Domnești și Monor și la „Biserica din poiană” de pe Valea Șieului, protopopiatul Bistrița*.

Joi, 8 martie: Participă și rostește un cuvânt la întâlnirea cu preoții de slujire caritativă din spitale, unități militare și centre de asistență socială din Arhiepiscopie. La Muzeul Et-nografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca, rostește un cuvânt la vernisajul Expoziției „*Arhetip*” a pictorilor iconari din Grupul Sfântul Ioan Damaschin.

Vineri, 9 martie: La monumentul Rezistenței Anticomuniste din Cluj, oficiază slujba parastasului pentru deținuții politici morți în lagărele comuniste și rostește un cuvânt. În biserica parohiei Turda Nouă slujește Liturghia darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 10 martie: În Paraclisul Seminarului Teologic Liceal Ortodox din Cluj-Napoca îi binecuvintează pe cei aproape 100 de elevi, din clasele VII – XII, înscriși la Olimpiada județeană de Religie și rostește un cuvânt de învățătură. În biserica „Sfântul Dumitru” din Florești, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru Andrei Simion Vesa, fiul fam. Ing. Marius și Claudia Vesa. În Catedrală, asistă la slujba Vecerniei Mari și săvârșește slujba Litiei.

Duminică, 11 martie (Duminică Sfântului Grigore Palama): În biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” a parohiei Agrieș, protopopiatul Beclean slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură. Acordă Diplome de aleasă cinstire preotului paroh Timoftei Găurean și unor credincioși

ai parohiei. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Pavcerniței Mari și rostește o cateheză.

Luni, 12 martie: Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan” și viitoarea Mănăstire „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca.

Martți, 13 martie: Face o vizită pastorală în parohiile: Chiraleș cu filia Țigău; Agrieș cu filia Agrieșel, din protopopiatul Beclean. La sediul primăriei Gherla se întâlnește cu primarul Ovidiu Ionel Drăgan. În parohia Rusu Bârgăului săvârșește slujba înmormântării credinciosului Constantin Parasca.

Joi, 15 martie: La sediul Facultății de Mecanică din Cluj, binecuvintează noul laborator de testare a motoarelor cu ardere internă „*Teste Cocel*” și rostește un scurt cuvânt de învățătură. Face o vizită pastorală în parohiile: Gherla I, Buza și în vechea biserică a parohiei Gherla III.

Vineri, 16 martie: În biserica parohiei „Sfântul Mare Mucenic Mina” din Cluj-Napoca, slujește Liturghia darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 17 martie: În biserica parohiei Căianu Mic, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru fiul preotului Ștefan Crișan. În Catedrală, asistă la slujba Vecerniei Mari și săvârșește slujba Litiei.

Duminică, 18 martie (Duminică Sfintei Cruci): În biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; îl hirotonește preot pe diaconul Ioan Tănase Chiș, pe seama parohiei Jucu Gară, protopopiatul Cluj I. Acordă „*Crucea Transilvană*” comisarului șef de poliție Nelu Pop; sfințește noua Troiță din curtea bisericii. La Casa Tranzit, participă și rostește un cuvânt la sărbătoarea Purim a comunității evreiești din Cluj-Napoca. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Pavcerniței Mari și rostește o cateheză.

Luni, 19 martie: Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.

Martți, 20 martie: Face o vizită pastorală în parohiile Rebrisoara, Gersa I, Salva și mănăstirea Salva, din protopopiatul Năsăud.

Miercuri, 21 martie: La reședință, îl primește pe PS Sebastian Pașcanu, Episcopul Slatinei și Romanaților; împreună vizitează: bisericile „*Înălțarea Domnului*”, „*Sfântul Apostol Toma*”, „*Sfântul Dimitrie cel Nou*” din Cluj-Napoca și șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Acordă un scurt interviu postului Radio România Actualități. În biserica parohiei Pata, protopopiatul Cluj I slujește Liturghia Darurilor înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură.

Joi, 22 martie: În biserica parohiei Agârbiciu, oficiază slujba înmormântării preotului Ionel Mureșan și rostește un cuvânt de învățătură.

Vineri, 23 martie: Pe Aeroportul Internațional din Cluj-Napoca, întâmpină delegația Mitropoliei Veriei, condusă de Mitropolitul Panteleimon, care a aduce un fragment din lemnul Sfintei Cruci; în salonul aeroportului oficiază o scurtă slujbă și face declarații presei. Din curtea Centrului eparhial, conduce procesiunea cu lemnul Sfintei Cruci în jurul Catedralei. În Catedrală, după oficierea unei scurte slujbe de

mulțumire, adresează un cuvânt de bun venit Mitropolitului Panteleimon. Împreună cu Mitropolitul Panteleimon vizitează Centrul eparhial, paraclisul Seminarului Teologic și bisericile „*Înălțarea Domnului*”, „*Sfântul Toma*”, „*Sfântul Mihail*”, „*Sfântul Dimitrie cel Nou*” și „*Sfânta Treime*” din Cluj-Napoca.

Sâmbătă, 24 martie: Împreună delegația Mitropoliei Veriei vizitează localitatea Ceanu Mic și Mănăstirea Mihai Vodă din Turda. În sala Auditorium Maximum din Cluj-Napoca, participă și rostește un cuvânt în deschiderea Concertului anual organizat de Fundația „Mitropolitul Bartolomeu”.

Duminică, 25 martie (Buna Vestire): În Catedrala mitropolitană, alături de Mitropolitul Panteleimon al Veriei, de Episcopul Lucian al Caransebeșului, de Episcopul Petroniu al Sălajului și de Episcopul vicar Vasile Someșanul, slujește Sfânta Liturghie. După o procesiunea, care a pornit de la Catedrala Mitropolitană sfințește piatra de temelie a Centrului Misionar-social „*Sfântul Apostol Andrei*” și rostește un cuvânt. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Pavcerniței Mari și rostește o cateheză.

Luni, 26 martie: Împreună cu membrii delegației Mitropoliei Veriei vizitează studioul Radio Renașterea și Muzeul Mitropoliei, cu un scurt moment de reculegere la mormântul Mitropolitului Bartolomeu. În Aula Nicolae Ivan, rostește un cuvânt în deschiderea sesiunii de comunicări ale studenților Facultății de Teologie din Cluj. Vizitează șantierul Campusului Teologic Nicolae Ivan.

Martți, 27 martie: Face o vizită pastorală în parohiile: Urișor, Cășeu, Coplean, Sălișca și Cățcău din protopopiatul Dej. La TVR Cluj, poartă un dialog televizat cu Andreea Leonid în cadrul emisiunii „*Spirit și credință*”.

Miercuri, 28 martie: La reședință, îl primește pe Gelu Furdui, realizator de emisiuni la Radio Cluj. Prezidează comisia de interviu pentru postul de asistent social la Școala Christiana din Cluj-Napoca. În Catedrală, săvârșește slujba Deniei Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Cretanul și rostește un cuvânt de învățătură.

Joi, 29 martie: Prezidează comisia pentru examinarea candidaților înscriși la examenul de capacitate preotească, sesiunea martie 2012.

Vineri, 30 martie: La monumentul voievodului Mihai Viteazul din Cluj-Napoca săvârșește slujba Te-Deum-ului în deschiderea manifestărilor prilejuite de Ziua Jandarmeriei Române. În biserica parohiei „Sfântul Ierarh Nectarie” din Dej, slujește Liturghia darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 31 martie: În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, săvârșește slujba înmormântării pentru socrul Ing. Vasile Berca. În pavilionul expozițional al Târgului de carte Gaudeamus din Cluj-Napoca rostește un cuvânt la lansarea volumului Mitropolitul Bartolomeu, „*Corupția spirituală*”, apărut la Editura Eikon. Săvârșește slujba punerii pietrei de temelie a bisericii cu hramul „Sfântul Ioan Gură de Aur” din cartierul clujean Mănăstur și binecuvintează biserica provizorie din lemn.

PS EPISCOPUL VASILE SOMEȘANUL

Vineri, 2 martie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfântul Dumitru” din Cluj-Napoca.

Sâmbătă, 3 martie: În Catedrala Mitropolitană oficiază botezul pruncului Călin Felician Felecan.

Duminică, 4 martie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Tutor Sfinților” din Gherla, conduce ședința de constituire a Consiliului Parohial și botează șase copii de la Centrul de Plasament Gherla. Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfinții Cosma și Damian” de la Spitalul Municipal Dej.

Luni, 5 martie: Slujește Liturghia Darurilor în biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din Cartierul Zorilor.

Martți, 6 martie: Oficiază Sfântul Maslu în paraclisul „Sfântul Vasile cel Mare” de la Casa de Bătrâni din Bistrița.

Miercuri, 7 martie: Oficiază Sfântul Maslu în paraclisul „Sfântul Arhanghel Mihail” de la Institutul de Transplant Renal din Cluj-Napoca.

Joi, 8 martie: În sal „Nicolae Ivan” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei participă la întâlnirea cu preoții misionari din eparhie.

Vineri, 9 martie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Cluj-Napoca. Oficiază Sfântul Maslu în biserica mănăstirii „Sfânta Treime” de la Soporul de Câmpie.

Duminică, 11 martie: Slujește Sfânta Liturghie în parohia Sic, prt. Gherla. Oficiază slujba Vecerniei în biserica de pe Dealul Florilor, Dej.

Luni, 12 martie: Slujește Liturghia Darurilor în biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Cluj-Napoca.

Miercuri, 14 martie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfinții Doctori fără de arginți Cosma și Damian” de la Spitalul Orașenesc din Huedin.

Joi, 15 martie: Oficiază Sfântul Maslu în capela parohiei „Buna Vestire” din Bistrița.

Vineri, 16 martie: Slujește Sfânta Liturghie a Darurilor și Sfântul Maslu în biserica mănăstirii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Parva-Rebra.

Duminică, 18 martie: Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Oficiază Sfântul Maslu în biserica mănăstirii „Schimbarea la Față” de la Petrești de Sus, prot. Turda.

Martți, 20 martie: Oficiază slujba Pavcerniței în biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” din Cartierul Plopilor, Cluj-Napoca II.

Miercuri, 21 martie: La Casa Municipală de Cultură din Cluj-Napoca participă la festivitatea de comemorare a Academicianului Virgil Vătășianu la 110 ani de la naștere. Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Tutor Sfinților” din Cluj-Napoca, Mănăstur.

Sâmbătă, 24 martie: Slujește Vecernia și Litia Mare în Catedrala Mitropolitană.

Duminică, 25 martie: Slujește Sfânta Liturghie în sobor de arhierie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca și participă la slujba sfințirii pietrei de temelie a Centrului Mitropolitan „Sfântul Apostol Andrei”.

Martți, 27 martie: Oficiază Te-Deum la Liceul „Onisifor Ghibu” la comemorarea „Zilei Basarabiei”. Participă la Adunarea Generală a Societății Femeilor Ortodoxe din Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului.

Miercuri, 28 martie: Slujește Liturghia Darurilor și Sfântul Maslu în paraclisul „Sfântul Arhanghel Mihail” al mănăstirii Mihai Vodă din Turda.

Joi, 29 martie: Se întâlnește cu Dl. Prof. Univ. Dr. H.C. Heinrich Schnatman și vizitează Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca.

Vineri, 30 martie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica mănăstirii „Cuvioasa Paraschiva” de la Râșca Transilvană, prot. Huedin.

EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

SĂPTĂMÎNA PATIMILOR,
122 pag., format 105x150 mm.
Preț 4,5 LEI.

**MIC CATEHISM ORTODOX
PENTRU COPII ȘI ELEVI**
66 pag., format 170x240 mm,
Preț 9 LEI.

**EPARHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ
A VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI,**
239 pag., format 220x310 mm,
Preț 95 LEI.

**ICOANA, VEDERE
A LUMII DUHOVNICEȘTI,
A LUMII DUHOVNICEȘTI,**
140 pag., format 135x200 mm,
Preț 10 LEI.

**TAINA NUNȚII
ÎN BISERICA ORTODOXĂ**
Simeon Pintea
89 pag., format 145x210 mm,
Preț 8 LEI.

SPOVEDANIE ȘI COMUNIUNE,
† Andrei Andreicuț
244 pag., format 145x210 mm,
Preț 16 LEI.

RADIO RENAȘTEREA

CLUJ – 91 MHz / FM

BISTRIȚA – 102 MHz / FM

Grila de programe

Ora	LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SĂMBĂTĂ	DUMINICĂ	
06.00	Rugăciunile dimineții							
06.20	CEASURILE DIMINEȚII 07.00 Radiojurnal							
08.00	SFÎNTA LITURGHIE*						Evangelie și Liturghie Acatistul Mântuitorului*	
09.30	Psalmi						Agenda Ierarhilor Avanpremieră RR	
09.50	Evangelia vieții							
10.00	Știri						LITURGHIA SF. VASILE CEL MARE*	
10.05	Sfinții Părinți, contemporanii noștri							
10.30	CALEIDOSCOP CULTURAL							
12.00	Experiențe pastorale (r)	Secole creștine (r)	Dialoguri (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Merinde pentru suflet (r)	Mărturii din viața monahală (r)		
12.30	Moment muzical							
13.00	Radiojurnal							
13.10	POST MERIDIAN MAGAZIN Știri 15.00							
16.00	Dăruind vei dobândi	Pururi tânăr	A doua șansă	Universitaria	Medicina azi	Apa cea vie a Ortodoxiei	Catehism (r)	
16.30	Arhiva de folclor					Byzantion		
17.00	Radiojurnal							
17.20	Cuvântul Vieții						Cuvântul Vieții	
17.50	Evangelia zilei (r)							
18.00	VECERNIA*					PRIVEGHERE*	VECERNIA PARACLISUL MAICII DOMNULUI Program catehetic*	
19.00	Apoftegme comentate		ACATISTUL MĂNTUITORULUI*		Cărți vechi și noi			
19.15	Cântări bisericești		Ortodoxia în lume		ACATISTUL MAICII DOMNULUI*			
19.30	Cultura în actualitate	Orizont social	Ortodoxia în lume	Ca toți să fie una	Din Viață și din Duh			
20.00	Știri						Amintiri din vatra satului	
20.05	Etică și Societate	În umbra Legii	În Lumina Taborului	Dogmele Dreptei Credințe	Liturghie și icoană			
20.35	Păhărețul cu nectar							
21.00	Secole creștine	Dialoguri	Cuvântul Ierarhului	Merinde pentru suflet	Mărturii din viața monahală	Catehism	Experiențe pastorale	
21.30	Agenda culturală							
21.45	Psalmi							
22.00	Radiojurnal							
22.15	Sfinții Părinți, contemporanii noștri (r)						Evangelie și Liturghie (r)	
22.40	Rugăciunile de seară							
23.00	Tinerii în Biserică							
23.30	Dăruind vei dobândi (r)	Pururi tânăr (r)	A doua șansă (r)	Universitaria (r)	Medicina azi (r)	Liturghie și icoană (r)	Predici	
00.00	Clasica						Tainele Operei	Clasica
02.00	Etică și Societate (r)	În umbra Legii (r)	În Lumina Taborului (r)	Dogmele Dreptei Credințe (r)	Liturghie și icoană (r)	Apa cea vie a Ortodoxiei (r)	Cuvântul Vieții (r)	
02.30	Clasica							
04.30	Secole creștine (r)	Dialoguri (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Merinde pentru suflet (r)	Mărturii din viața monahală (r)	Catehism (r)	Experiențe pastorale (r)	
05.00	Clasica							

05.30 Clasica

* în direct din Catedrala Mitropolitană

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚVicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANULMembri:
Consilier cultural Pr. dr. Ștefan Iloaie, Pr. Prof. dr. Ioan Chirilă,
Pr. Bogdan Ivanov, Pr. Cristian Sonea, Lect. dr. Radu PredaDirector:
Pr. Cătălin Pălimaru

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Pr. Ioan Bizău, Elena Chircev, Arhim. Andrei Coroian,
Doina Curticăpeanu, Pr. Ioan Ică sn., Cezar Login,
Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Protos. Simeon Pinte, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Editorial

Dumnezeu este acum aici

De două mii și ceva de ani, Mirele nostru, Care S-a luat de la noi, a înviat și învie iarăși, dintr-o dragoste neîncepută și neterminată, pentru fiecare dintre noi. Și parcă nici o altă sărbătoare nu ne arată atât de frumos dragostea aceasta decât Învierea lui Hristos. Pentru că Dumnezeu este aici. Este!

Prin întruparea lui Hristos, începutul mântuirii noastre, prin Maica noastră minunată, Căreia îngerul I-a strigat: „Bucură-Te, Ceea ce ești plină de har, Domnul Este cu Tine!”, omul a fost chemat să guste bucuria, să primească Harul și să se înfrupte din prezența vie, neîncetată a lui Dumnezeu. Iar Învierea, Învierea este mărturia sigură a mântuirii, este veselie cea veșnică în fața căreia până și moartea cade. Răul nu mai înseamnă nimic. Tristețea, deznădejdea, necazul se risipesc ca o ceață de nori împrăștiată de soare. Numai să vrea omul. Câtă putere, câtă energie creatoare a pus Dumnezeu în sufletul omului!... Cât de mult ne-a iubit Dumnezeu înainte de a zidi lumea!

Măcar de am vrea, măcar de am face un minim efort, măcar de am avea o clipă în care am crede cu adevărat. Dar firea noastră cea veche, inima noastră, mintea noastră au ajuns la o autosuficiență a cunoașterii, a satisfacerii de sine. Firea noastră nu mai este în armonie cu Dumnezeu, nu vrea să țină post, nu vrea să meargă la biserică, nu vrea să aibă un comportament creștinesc, ci caută plăcerile, confortul, eleganța și aprecierile lumii, distracția; totul trebuie să fie fun, haios, răsfăț pentru trup și delicatose pentru minte și inimă. Totul trebuie să fie rapid și în timp util, neapărat profitabil. Acel duh al omului, sufletul, este înnăbușit, amestecat, confundat cu plăcerile și cu sentimentele. Dumnezeu este asociat, când este, cu mersul la biserică duminică dimineață când somnul este așa de dulce, cu diverse canoane și rugăciuni pe care dacă nu le facem nu o să ne meargă bine, cu pomana dată celor săraci. Nu, nu așa. Dumnezeu este Dragoste!

Dacă în fiecare an, de atâtea sute de ani, Hristos învie, noi fiind așa, atunci toate ipotezele și amăgirile minții noastre cad, și numai Dragostea lui Dumnezeu rămâne Adevăr veșnic. Cine poate spune Dragostea lui Dumnezeu? Cine poate explica lucrările lui Dumnezeu cu fiecare, până în cele mai mărunte? Cine poate spune cum Dumnezeu ne-a scos în cale un om bun când aveam cea mai mare nevoie, când am găsit să cumpărăm ultima pâine din magazin înainte să ajungem acasă, unde toți ne așteptau flămânzi, când doctorul ne-a luat durerea cu mâna, când ploaia s-a oprit tocmai cât să putem ajunge de la serviciu sau de la școală acasă, când cineva ne-a oprit din drumul nostru, întrebându-ne un lucru aparent neînsemnat, ferindu-ne astfel de un accident... sau pur și simplu când cineva ne-a adus o plăcintă cu brânză deși nu știa că ne e poftă...?

Am ținut post pentru că S-a luat Mirele de la noi, am ținut post ca să ne pregătim de întâlnirea cu Mirele nostru, pentru că știam că va veni, că va învia. A venit acum vremea când ne bucurăm și bucuria aceasta nu o va lua nimeni de la noi pentru că Însuși Mirele ne spune: „Iată, Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor”.

NU, nu este o poveste! Trebuie să avem mereu în inimă amintirea minunată a lui Dumnezeu, această amintire vie, senină, luminoasă, care ne bucură neîncetat, pentru că Dumnezeu este numai lumină și „niciun întuneric nu este întru El”. Această amintire ne ajută să îl cuprindem pe Dumnezeu în apropierea noastră, să îl simțim cu duhul. Inima noastră va simți atunci un fel de dor, un fel de tresăltare la apropierea lui Dumnezeu, un tremur de bucurie neasemănată, învăluitoare dar necuprinsă, o energie sufletească incredibilă, incandescentă în Lumina lui Hristos, Lumina care luminează tuturor!

Nu, nu este nici poezie, oricât de literar ar părea. Aici este minunea. Și această minune se întâmplă chiar în lumea noas-

tră, cât se poate de reală. În lumea în care îți vine să urla de durere că v-ați despărțit; te-ai săturat de certurile din familie; ai fost doborât de durere când ai aflat că mama are cancer; ai vrea să ai mai mulți bani să-ți cumperi haine luxoase; ai vrea să faci parte dintr-o gașcă tare; în lumea în care nu mai știi ce să faci, ai vrea să te distrezi, ai vrea să ai satisfacție în toate, dar nu merge, cumva conștiința te muștră, simți că ceva nu e în regulă.

Așa că, măcar pentru o clipă, taci lumii acesteia și vorbește cu Dumnezeu! Cel ce se îngrijește și de ceea ce mănânci, și de locul unde trebuie să dormi, Cel ce se îngrijește de ce vor mânca până și păsările cerului, oare nu știe El durerea inimii tale? Lasă-L să lucreze cu tine! Lasă-L să te învețe, lasă-L să te iubească!

E drept, nu poate înțelege omul Înțelepciunea lui Dumnezeu prin care tot ce se întâmplă în viață este rânduit și îngăduit - nu întotdeauna voit, ci îngăduit - în libertatea omului și spre folosul lui. Așa cum nu putem înțelege sau explica în vreun fel Învierea din moarte a Mântuitorului... Și tocmai prin aceasta, Învierea lui Hristos este o mărturie așa de puternică și de frumoasă, unică!

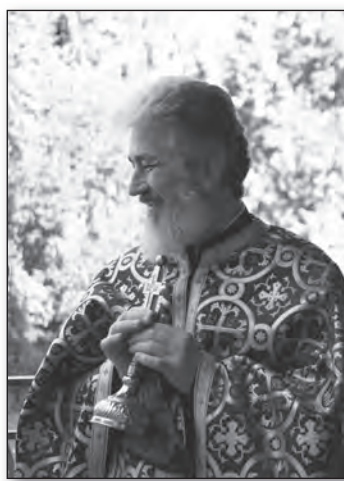
Să fim, deci, senini și încrezători, pentru că Dumnezeu este acum aici. Dumnezeu nu este departe, Este aproape. Chiar Este!

Gabriela Bulgaru

Interviu

„Lumina Învierii e pe firescul tânărului. Lumina și bucuria de Paște sunt prin excelență pentru tânăr!”

INTERVIU cu PĂRINTELE VASILE GAVRILĂ,
Duhovnic la Biserica Rusă din București
și îndrumător al ASCOR București

Părintele Vasile Gavrilă în vizită la Biserica Studenților din Hașdeu cu ocazia organizării de către filiala Cluj-Napoca a Consfătuirilor Naționale ASCOR

Ana-Maria Neag: Care ar trebui să fie așezarea fiecărui tânăr creștin pentru a simți însemnătatea și bucuria Paștelui? Vorbiți-ne puțin în acest cadru despre pregătirea launtrică pentru cel mai mare Praznic al nostru.

Părintele Vasile Gavrilă: Cred că, întâi de toate, e necesar ca tânărul să conștientizeze momentul acesta, să încerce să intre în atmosfera sărbătorii, dar nu atunci când a venit deja, ci dinainte. Pentru că toată perioada premergătoare Paștelui se prezintă ca o înaintare, ca o călătorie ascendentă. Or, lucrul acesta

ajută foarte mult pe cineva care încearcă să se raporteze la această sărbătoare într-un mod personal, direct, să simtă că Hristos a înviat și pentru el. Nu putem intra în taina Luminii, a Învierii, a Vieții (pentru că este sărbătoarea biruinței Vieții asupra morții), nu putem să ne împărtășim, dacă avem sufletul mort. Ca să reînvie sufletul, trebuie să facem un proces de reanimare a lui. Aceasta presupune o comuniune prin rugăciune cu Dumnezeu, o rugăciune după putința fiecăruia; cât mai profundă, însă nu cât mai extinsă. De asemenea, nu se poate fără să-ți cureți sufletul și să-l luminezi prin baia spovedaniei. E foarte clar lucrul acesta: spovedania este arta artelor, știința științelor. De ce? Pentru că aici nu se pune în discuție o restaurare a unei opere de artă valoroase. Nici măcar atât! Se pune în discuție restaurarea sufletului care nu are preț în fața lui Dumnezeu. Să fim conștienți de lucrul acesta! Zice Mântuitorul că dacă omul și-ar pierde sufletul și ar câștiga întreaga

lume, nu i-ar folosi la nimic. De ce? Prețul L-a dat Însuși Hristos cu Viața Lui. Or, Viața Lui nu poate fi prețuită.

A-M. N: Așadar, se pune problema în termenii unei atitudinii pe care o adoptăm...

Pr. V. G: Da. Să știe tânărul că viața lui contează enorm în fața lui Dumnezeu. Noi am pierdut acest sens, întrucât suntem foarte risipiți și ancorati în lumea aceasta pur terestră, dar sufletul nostru este o nestemată pentru care Hristos Și-a dat Viața. Chiar El spune că nimic nu este mai valoros decât a-ți pune Viața pentru prieteni.

A-M. N.: Cum realizăm întoarcerea aceasta la sufletul nostru, la noi înșine?

Pr. V. G: Uitându-ne ce este în sufletul nostru. Dacă suntem realiști, ne dăm seama că situația este critică. În ce sens? Pot să văd urățenia, dezastrul, tâlhăria pe care le-am produs. Am fost la un moment dat barbar, am procedat astfel încât am distrus foarte, foarte mult în mine. Atunci, mă apuc de reconstruire, de îndreptare, imediat. Pentru că îmi dau seama că e ceva pustiu. Trebuie să fim realiști! E cineva care nu s-a simțit măcar o dată în viața lui pustiu? Gol? Fad? E cineva? Nu e nimeni. Toți ne simțim. În momentul în care ne dăm seama de lucrul acesta, să ne spunem: „De ce să nu fiu eu într-o altă stare? De ce să fiu gol și să nu fiu plin?”. Plin de ce? De Harul lui Dumnezeu. Adică într-o comuniune cu Mântuitorul Hristos, ceea ce mă ajută foarte mult la procesul renașterii sufletești, pentru că de fapt așa trăim pocăința. Aceasta este spovedania: înnoirea minții (termenul este preluat din limba greacă: metanoia).

A-M. N.: Iată și rodul Învierii...

Pr. V. G: Absolut, indiscutabil. De fapt, așa am ajuns la Înviere. De ce trebuie să curățim mintea, să o limpezim? Fiindcă e tulburată de foarte multe lucruri din afară sau chiar dinlăuntrul nostru, e îmbăcșită de tot felul de particule străine.

A-M. N.: Dar o minte pervertită nu sesizează că particulele acelea sunt străine și îi este foarte greu să se curețe...

Pr. V. G: Așa este, dar să știți că în viața oricărui om apar momente, străfulgerări, în care el își dă seama că ceva nu e în ordine.

A-M. N.: Și atunci trebuie să urmărim acea chemare tainică?...

Pr. V. G: Exact. Trebuie de acționat imediat. După aceea, mai este ceva. Un simțământ asemenea adierii de vânt, asemenea răcorii. Pe omul toropit de căldură, transpirația și mizeria l-au inundat și atunci vine o adiere de vânt. Acela e Harul lui Dumnezeu. Și se înviorează puțin. Și se poate ridica. Gândiți-vă cum este roua pentru plante. În seceta verii, vine seara și cade roua și toate se ridică deodată. Omul, dacă până acum gândea pesimist, egoist și rău, dintr-o dată își dă seama cât de bine e și că s-a limpezit și gândește frumos. Și-l vede bun pe cel de lângă el. Acesta e semnul că s-a deșteptat deja.

A-M. N.: S-a atins de o rază a Învierii!

Pr. V. G: L-a atins puțin Lumina și acum el trebuie să se ostenească. Nu se poate sub nicio formă fără curățire. Arătați-mi un copil care iese din pântecul mamei lui fără să plângă. Și atunci vă întreb: putem să renaștem spiritual fără durere? Știm că e cu neputință! Simțim o durere launtrică, dar e ca și plânsul copilului: strigăt de durere, dar și strigăt de bucurie că se naște la adevărata viață.

A-M. N.: Cum am putea transmite bucuria Paștelui și celor apropiați (rude, prieteni) pentru care Învierea nu este o sărbătoare importantă sau este privită într-o dimensiune mult prea secularizată? În cel mai bun caz, se reduce la atmosfera de comuniune familială, în cel mai rău caz oamenii își epuizează energia în supermarketuri sau distrug duhul Praznicului chefulind la petreceri.

Pr. V. G: Întâi, purtându-i cu toată dragostea în sufletele noastre. Oamenii sunt reticenți la a urma sfaturi, rețete. În al doilea rând, printr-o mărturie autentică, dar nu dură, exagerată sau zdrobitoare. Să fie mărturia noastră ca adierea de vânt: ușoară, așa cum este Dumnezeu. Bucuria ta să treacă la celălalt. Așa cum era Părintele Ioan Culighin în lagăr în

Rusia. În perioada bolșevică toți erau încrâncenați, răzvrățiți împotriva regimului, iar el își ducea viața într-un mod foarte firesc acolo, era senin. Oamenii chiar l-au întrebat: „Păi, dumneata, de ce ești așa?”. „Păi, dacă îl am pe Hristos, am tot, nu îmi lipsește nimic. De ce să fiu trist?”. Un al treilea pas trebuie să îl facem ca părtași ai Bisericii – mă refer la comunitatea vie. În Biserici să fie comunități sprintene, nu anchilozate; comunități care să ardă ca o flacără, să lumineze și pe ceilalți. Și atunci îl inviți pe cel de aproape: „Uite, nu ai putut să mergi noaptea la Înviere, haide acum după-amiază la Vecernie, la slujba pe care noi o numim A Doua Înviere”. Și când va veni și va vedea chipuri luminoase, va auzi frumusețea cântărilor, va simți acea explozie de bucurie și de lumină, chiar dacă un om este aplecat spre lucruri rele, omul lăuntric, pe care Dumnezeu L-a sădit, imediat se deșteaptă. Într-un asemenea context, unii oameni izbucnesc în lacrimi.

A-M. N.: *Înainte de a face această invitație, ar fi folositor să vedem dacă persoana cu care interacționăm are o oarecare deschidere...*

Pr. V. G.: Este adevărat. Depinde de cât de apropiați suntem, dar cred că trebuie cumva să îndrăznim să le spunem că mai există și un alt mod de a vedea lucrurile. Cum s-a întâmplat cu apostolii Filip și Natanael: „Haide, că L-am descoperit pe Mesia!”. Dacă ne permite statutul nostru în relația cu ceilalți, putem să-i atenționăm: „Frate, nu uita, viața este trecătoare, viața este scurtă. Trebuie să vedem ce facem cu ea. Ce-ai spune să-ți pui puțin și problema duhovnicească?”. Sunt convins că va fi un mod de a-i provoca pe oameni, în sensul bun al cuvântului.

A-M. N.: *Ce ar trebui să facă un tânăr pentru a se bucura de Înviere dacă nu a avut o viață duhovnicească intensă/activă (nu merge la Biserică pentru că nu a fost educat în duh creștin sau nu i se spune despre frumusețea vieții bisericești, nu ține postul pentru că nu știe sau nu are o motivație interioară, nu are o rânduială etc.), dar care totuși îl caută pe Dumnezeu?*

Pr. V. G.: Pur și simplu, să înceapă cu bucuria! Mântuitorul Hristos, când S-a arătat după Înviere ucenicilor și femeilor mironosițe, le-a spus: „Bucurați-vă!”. Nu i-a trimis să facă altceva întâi și abia după aceea să se bucure. Nu. I-a îndemnat să trăiască din plin această bucurie. Acest tânăr să știe că a intrat în bucuria Domnului. Atâta tot. Bucuria îl va schimba. Vedeți, chiar și pocăința este o lucrare plină de bucurie, vorbim despre o bucurie a pocăinței și tocmai în această bucurie va lucra pocăința în el. Apoi, să vadă ce fac ceilalți, să se apropie de ei, să încerce să învețe de la ei. Și Hristos îl va lumina. Pentru că este clar: lui îi acordă Hristos cea mai mare atenție. De ce? Ne răspunde pilda cu cele o sută de oi, dintre care una s-a rătăcit. Pe cele nouăzeci și nouă le lasă în munți și pleacă după cea rătăcită.

A-M. N.: *De ce ne implică Învierea pe noi, tinerii? Ce răsfângere are Învierea lui Hristos în viața noastră? Pornim de la premisa că suntem la vârsta la care dorim să ne facem un rost, să ne căpătăm.*

Pr. V. G.: Să ne fie clar că Dumnezeu nostru nu este Dumnezeuul morților, al celor care așteaptă să moară, ci al celor vii! Tocmai când ești tânăr poți avea cea mai mare rezonanță cu Lumea lui Dumnezeu. Atunci poți să-ți pui toată disponibilitatea în slujba lui Dumnezeu. Până la urmă, vei vedea că mai degrabă o pui în slujba ta. Patriarhul Teoctist a spus odată unei generații de absolvenți de la Seminarul Teologic din București: „Iubiții mei fii duhovnicești, să vă ajute Dumnezeu să vă purtați tinerețea bine, căci ea este mult mai greu de purtat decât bătrânețea”. Dacă am conștientiza că acum chiar este vremea căpătuirii, cu ce să începem? Cu lumea aceasta ce poate fi ușor doborâtă de un cataclism? Sau începem cu ceea ce e temeinic? Și știm că la temelia lumii stă Împărăția lui Dumnezeu. Acum, fiind tânăr, ai cea mai mare posibilitate să răspunzi chemării lui Hristos, Care ne îndeamnă să le lăsăm pe celelalte, să căutăm Împărăția și apoi celelalte ni se vor adăuga. Sunt astăzi atâtea situații concrete. Eu am avut multe prilejuri să întâlnesc tineri care au intrat cu elan în viață, au învățat, au studiat, au muncit enorm, au pus pe Dumnezeu în paranteză, și la 20-30 de ani sunt mai bătrâni decât niște moșnegi de 70-80 de ani. Viața lor este terminată! Sunt niște oameni hăituiți de viață, având niște decepții și niște frustrări îngrozitoare. Dacă însă el se trezește și vine Învierea peste el în starea aceasta, atunci sufletul său chiar izbucnește. Dacă încă de tânăr începi și vezi Lumina, ochii tăi vor sclipi privind-o; încă nu sunt întunecați, încă nu ai solzi pe ei. Un tânăr care se împărtășește de Lumina lui

Hristos este un om care este capabil să treacă prin viață în orice condiții. Ar mai fi un aspect. Mulți tineri sunt foarte fragili, slabi, n-au putere, sunt clătinați foarte ușor. Nu s-au ancorat, n-au trecut prin baia lucrării duhovnicești. Totul este văzut printr-o perspectivă pur materială, dar la un moment dat, ce satisfacții poți avea doar din împlinirile trecătoare? Sufletul tău nu vrea doar atât, vrea și altceva. Lumina Învierii e pe firescul tânărului. Lumina și bucuria de Paște sunt prin excelență pentru tânăr! Nu înseamnă că bătrânul nu are ce căuta la Înviere, dar el deja a crescut, a înaintat în vârstă, poate și în viața duhovnicească.

A-M. N.: *Cu ce și cum plecăm de la Înviere?*

Pr. V. G.: În primul rând, cu o inimă plină de bucurie, cu sufletul luminat. De ce vine Lumina de Paște la Ierusalim? Știm că primul strigăt la slujbă este „Veniți de luați lumină!”. Lumina este modul în care Hristos ni se comunică nouă. De ce ni se comunică așa? Pentru că El este Lumina. Hristos este Lumina lumii. Faptul că ne împărtășim din Lumina nu are un efect magic – sub nicio formă nu putem vorbi de lucrul acesta – ci haric, asupra întregii ființe umane. Mântuitorul spune că dacă sufletul e curat, tot trupul va fi luminat. Așadar, trupul nu mai are aplecare spre lumea din care el este luat, nu mai este împins în jos, spre patimă, spre porniri de genul acesta, dimpotrivă, se află într-o stare de elevație, de trăire duhovnicească. Oamenii sunt mai buni cu ceilalți, iar gândurile rele, de invidie, de bănuială fug...

A-M. N.: *Cum să păstrăm bucuria vie și după prăznuirea Sărbătorii?*

Pr. V. G.: Paștele constituie o sărbătoare permanentă a creștinului. Serbăm Jertfa Mântuitorului o dată pe an, dar toate momentele din timpul anului bisericesc se raportează la această zi. Este deci un moment central, o așezare a sufletului care preînchipuie starea noastră firească și continuă. O păstrăm printr-o permanentă raportare la Sfânta Împărăție, printr-o permanentă primenire și printr-un mod de a viețui. În restul anului haideți să fim ca într-o așteptare, ca într-o tensiune. Deși a trecut sărbătoarea, eu deja o aștept din nou. A venit, dar n-a venit deplin, este ceea ce se numește în teologie antinomie. Nu am gustat încă desăvârșit Paștele: „O, Paștele cele mari și Preasfințite, Hristoase, o, Înțelepciunea și Cuvântul, și Puterea lui Dumnezeu, dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine mai adevărat în Ziua cea neînsurată a Împărăției Tale”. Dacă am avea această perspectivă, am merge altfel de la Paște spre Împărăția lui Dumnezeu zicând: „Stop! Acum eu L-am întâlnit pe Hristos în lumină, dar această sărbătoare mă pune pe o pistă care mă raportează către Marea Întâlnire a mea cu Hristos”. Și când poate fi Marea Întâlnire? Chiar în clipa următoare în care eu pot să nu mai fiu pentru lumea aceasta.

A-M. N.: *Cum înviem lăuntric în fiecare zi?*

Pr. V. G.: Printr-o luptă asiduă și constantă. În viața duhovnicească nu se poate lucra prin salturi, sub nicio formă. Trebuie să fim consecvenți în ceea ce facem. E ca și cum te-ai pregăti ca să te duci la nunta ta. Mireasa vrea să fie frumoasă, se împodobește, uneori nici nu vrea să se așeze ca să nu se șifoneze, deși simte nevoia. Dar e atât de mare bucuria întâlnirii cu mirele, încât nici nu mai vrea să mănânce, să se odihnească, nimic... Totul este concentrat acolo. La fel, și sufletul omului. Toate devin frugale în viața lui, pasager te folosești de ele. Pentru că este o bucurie mai mare.

Interviu realizat de Ana-Maria Neag

Poezie

*Până ce voi fi
asemănarea
Iubirii
iubi-voi
zăpezile albe și
luminile
Învierii
până ce voi fi*

*Gabriela
Bulgaru*

Întrebări cu Răspuns

„Și unul pe altul să ne îmbrățișăm, să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Înviere.”

șa auzeam cântându-se la strană în ziua Sfintei Învieri... Aceste stihuri mi-au rămas întipărite în minte și îmi era drag să le reaud an de an în acea perioadă cu totul aparte. Dar de ce este Învierea un motiv pentru a ierta toate? Care este legătura dintre iertare și Înviere? Ce-mi oferă mie această iertare? Ce răsfângere are asupra mea, în viața de zi cu zi Învierea Mântuitorului? Desigur, par niște întrebări care ascund căutarea unei forme de „profit”... Însă acestea reflectă, mai mult sau mai puțin, o serie de frământări pe care le aveam în ceea ce privește acest mare Praznic.

Care este sursa din care izvorăște acea dorință de a-l îmbrățișa pe cel de lângă mine? De ce zâmbesc atât de larg? Ce mă atrage spre o continuă bucurie și dorință de a mă smuci, de a rupe lanțul care mă ține sufocată, încadrată într-o „libertate” a cărei rază de acțiune este relativ mică, bătătorită de aceleași gânduri care mă trag înapoi și care e, prin urmare, abia înviorată de câteva sfioase fire de verdeață? Dacă nu-i aceasta libertatea, spre ce fel de „altă libertate” tind? Ce (sau cine) mă așteaptă la un „micropas” distanță de „raza de acțiune”? Cine mă va întâmpina după ce voi scăpa din legături?

*

Un părinte ne spunea odată... „dacă în casa unui om ar intra mereu șoareci, iar stăpânul s-ar sărgui continuu să-i dea afară, nelăsându-i să se instaleze în casa lui, cei ce vor trece pe acolo, văzând osteneala acelu om, se vor opri din drum și-i vor sări în ajutor”. Mă va ajuta cineva să rup lațul?

*

Sintagma „bucuria Învierii” îmi era deja cunoscută. Însă despre care haină a bucuriei e vorba? Care e, de fapt, sorgintea și temelia acestei bucurii despre care Părintele ne spunea din fața Sfântului Altar să ne străduim să o păstrăm vie pe tot parcursul anului? Multe tipuri de bucurii pe care le-am „încercat” și-au găsit curând finalitatea în regrete, mustrări de conștiință, neliniște și întristare. Cu siguranță Părintele nu se referea la astfel de bucurii. „Trebuie să existe o altfel de bucurie, una din aceea care nu pierie și care e cu adevărat trainică și care rodește alte și alte noi bucurii” – mi-am zis – „Cum altfel să poți păstra vie bucuria atât de mult timp?”.

Cu timpul și din mila lui Dumnezeu, am realizat că toate aceste întrebări, fiecare în parte, își are răspuns, un Răspuns atât de simplu, dar al cărei complexități copleșește și în fața căruia nu pot rămâne pasivă. Un Răspuns atât de odihnitor dacă te încredințezi Lui și totodată unul care strămută firea lăuntrică a celui care îl primește și datorită căruia mintea și sufletul nu pot rămâne în amorțire. Desigur că acele tainice trăiri au fost degrabă înnădușite de cele mai dinainte ale mele, singură îmi puneam lațul înapoi, dar știam motivul pentru care voiam iar să mă smucesc, să rup legătura, aveam nădejdea existenței unei mâini salvatoare și biruitoare asupra razei de acțiune relativ mici, mărginite de o „libertate” care mă sufoca și ale cărei căi erau bătătorite de gânduri care mă trăgeau înapoi și care era, prin urmare, abia pătată de sfioase fire de iarbă. Înțelesul cuvintelor „să învățăm să murim și să înviem în fiecare zi” a început să se creioneze. Dar... despre care moarte e vorba?!...

*

Învierea a căpătat, așadar, un alt sens, ale cărui înțelesuri tainice așteaptă încă a fi descoperite. Acesta e doar avântul; zborul, însă, e infinit, sau poate că e... un avânt perpetuu. Răspunsul era mereu în fața mea! L-am putut vedea de atâtea ori, pe atâtea chipuri, în atâtea cărți! Însă nu îl citeam.

Iulia Anamaria Mureșan

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dâgă.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567